

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
ČETRTEK
23. MAJ
1991

Letnik XLV.
Štev. 22 (2604)
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Cena: 8 šil.
din. 20

P. b. b.

Šmihel pri Pliberku: Peterle med čebelarji

Predsednik slovenske vlade Lojze Peterle se je v nedeljo udeležil praznovanja 70. obletnice Slovenskega čebelarskega društva v Šmihelu pri Pliberku. Na jubilejni prireditvi je bilo praznično, Peterle pa je ob svojem obisku na Koroškem tudi ocenil sodelovanje med Slovenijo in Koroško in poudaril, da je z doseženo ravno dokaj zadovoljen.

Srečanje med Haiderjem in Peterletom

Kot sporoča deželna tiskovna služba, se bosta koroški deželni glavar Jörg Haider in predsednik slovenske vlade Lojze Peterle v nedeljo, 25. maja, srečala v mladinskem centru na Rebrci. Šefa koroške in slovenske vlade sta se zadnjič sestala marca letos. Peterle bo imel razgovore tudi s predstavniki koroških Slovencev.

Prof. Klemenčič: „Preveriti podatke prejšnjih popisov!“

Mednarodno priznan strokovnjak za vrednotenje ljudskih štetij oz. popisov, ljubljanski univerzitetni profesor dr. Vladimir Klemenčič, škandalozen primer popisovanja na Bistrici v Rožu ne smatra kot osamljen, marveč meni, da gre pri tem za „očitni poskus manipuliranja ter tudi za mentaliteto, da se lahko z vaškim prebivalstvom dela kar se hoče, še posebej pa s slovenskim“. To stališče do najnovejših odkritij v zvezi s popisom prebivalstva na dvojezičnem ozemlju Koroške je Klemenčič za-

vzel v razgovoru za naš list pretekli teden v Ljubljani.

Glede vrednotenja rezultatov popisa pri vprašanju po občevelnem jeziku je mednarodno priznani strokovnjak posebej opozoril na izkušnje iz prejšnjih popisov, ko je politika oz. država zelo hitro spremenila vrednotenje rezultatov v rubriki z vprašanjem po jeziku (maternim ali občevelnim) v narodnostno pripadnost in to potem tudi uporabila za pripravo zakonov, kot npr. leta 1976 pri zakonu o narodnih skupinah.

ZDA odrekle svojo pomoč Jugoslaviji!

Združene države Amerike so Jugoslaviji odrekle sleherno gospodarsko pomoč, na zasedanju Pentagonale pa so se zunanji ministri včlanjenih držav izrekli za celovito Jugoslavijo in proti njeni razdružitvi.

Vest o odreku ameriške gospodarske pomoči Jugoslaviji, ki je sicer simbolična (5 milij. dolarjev), vezana pa je tudi na ameriški vpliv pri svetovnih bankah, je konec tedna posredoval časopis New York Times, po zadnjih vesteh pa je gospodarska blokada Jugoslavije stopila v veljavo že 8. maja.

Markovičeva vlada o tem ukrepu sicer še ni prejela uradnega sporočila, znano pa je, da Bela hiša kot vzrok navaja kršenje človekovih pravic v Jugoslaviji, predvsem na Kosovu.

Za rešitev krize v predsedstvu Jugoslavije je hrvaški predsednik Franjo Tuđman zahteval sestanek vseh predsednikov jugoslovan-skih republik, na katerem bi se dogovarjali o nastalem položaju.

Jugoslavija je že teden dni brez predsednika...

Dogodke okrog izvolitve novega predsednika jugoslovan-skega predsedstva pretekli teden v Beogradu lahko z upravičenostjo imenujemo farsa. Na srečo pa se je izkazalo, da v sedanjih krizi tudi blokada predsedstva, kot najvišjega telesa zvezne države, ni odločujoča. Jugoslavija je že teden dni brez predsednika, pa se še ni dokončno podrla.

Kot doslej 12-krat po Titovi smrti, bi se 15. maja moral zamenjati turnusni

predsednik Jugoslavije. Tokrat je na vrsti Hrvat Stipe Mesić. Prav njegova nacionalnost in pa napoved, da se bo prizadeval za preureditev države v konfederacijo, pa sta bili preveč srbski trojki in črnogorskemu članu v predsedstvu. Dodatno je izvolitev zapletla tudi nepopolnost predsedstva. Po marčevskih odstopih predsednika Borisava Jovića, ki pa se je po nekaj dneh vrnil na čelo predsedstva, vojvodinskega in črnogorskega

člana, kosovskega (Albanca) pa je samovoljno razrešila srbska skupščina, je bil prvi rezultat glasovanja 15. maja sicer 4 proti 3 za Mesića, črnogorski predsednik pa se je glasovanja vzdržal. Mesić torej ni dobil potrebne večine 5 glasov.

V petek, 17. maja je zvezna skupščina na zasedanju obeh zborov brez slovenskih poslancev potrdila nove člane predsedstva iz Črne gore, Vojvodine in Kosova. Za Slovenijo je bil nesprejemljiv

slednji, kosovski Srb Sejdo Bajramović, ki je decembra ob bojkotu volitev na Kosovu prišel v srbsko skupščino samo z 0,5 procenta glasov in torej ni legalni predstavnik večinskega prebivalstva na Kosovu. Takoj za tem se je predsedstvo ponovno sestalo, vodil ga je makedonski član Vasil Tupurkovski, in drugi glasovalo-rezultat 4 proti 4. Srbski paket in Črnogorec Branko Kostić so torej zablokirali izvolitev Mesića.

(Dalje na 2. strani)

Dunajski študenti izstopili!

Klub slovenskih študentov in študentk na Dunaju je izstopil iz Delovne skupnosti SMO! V pismu, naslovljenem na predsedstvo, KSŠS/D ugotavlja, da se je izkazalo, „da je bila ena organizacija, imenovana Mlada KEL, preveč pod vplivom svoje strešne organizacije ter je začela, najbrž na njen pritisk, blokirati delo celotne DS SMO“. Ker Mlada KEL tudi v zadnjem času ni kazala pripravljenosti, da bi spremenila svojo usmeritev, in s tem hromi vso delovno skupnost, je KSŠS/D na zadnji seji sklenil, da „nemudoma in nepreklicno prekine sodelovanje in izstopi

Koncert mladih šampionov

V Celovcu je bil pretekli teden koncert najboljših mladih glasbenikov, nagrajencev deželnih, republiških in zveznih tekmovanj iz Slovenije in Koroške. Iz Slovenije je v javnem studiu ORF nastopilo 11 instrumentalistov in ena solopevka, iz Koroške pa so sodelovali trije glasbeniki. Na sliki odlični violonist Rok Zgonc iz Ljubljane.

Karavanški predor bo 2. junija vendar odprt!

Hud spor med političnimi strankami na Koroškem, predvsem med deželnim glavarjem Haiderjem in socialističnimi člani deželne vlade, je zaenkrat odložen, otvoritev karavanškega predora in s tem avtoceste proti Jugoslaviji 2. junija letos pa je s tem zagotovljena!

Dokončni „Da“ za odprtje predora skozi Karavanke so v torek soglasno sklenili člani deželne vlade, na predlog deželnega svetnika Schillerja pa so hkrati odločili, da tovarnjaki z nosilnostjo nad 7,5 tone ne bodo smeli voziti po provizorični obvoznici. Ta ukrep je potreben, ker je avtocesta v dolžini 4 kilometre ostala nedokončana.

„Neuresničevanje državne pogodbe ogroža obstoj narodnih skupnosti!“

Ob 36. obletnici podpisa državne pogodbe je zastopnica manjšin v parlamentarni frakciji Zelenih, gradiščanska Hrvatka mag. Terezija Stoisic, ostro kritizirala avstrijsko politiko nasproti narodnostnim skupnostim. Dobesedno jo je označila kot „skandalozno in manjšinam sovražno“.

V tiskovni izjavi kluba Zelenih je še zapisano, da so

gradiščanski Hrvati in koroški Slovenci – vsaj teoretično – že od podpisa Avstrijske državne pogodbe leta 1955 relativno dobro zaščiteni, toda v praksi morata te manjšini za vsako malenkost, da kaj dosežeta, sprožiti postopek pred ustavnim sodiščem.

Glede pravic ostalih narodnostnih skupnosti v Avstriji pa je v izjavi Stoisiceve reče-

no, da so tako Čehi in Slovaki kot Madžari, Romi in Sinti ter tudi Slovenci na Štajerskem v še veliko slabšem položaju, saj npr. Romi in Sinti še vedno niso priznani kot narodnostna skupnost.

„Taka manjšinska politika vodi do hitre asimilacije narodnostnih skupnosti v Avstriji,“ kritizira parlamentarka in zahteva takojšnjo

izpolnitev 7. člena za gradiščanske Hrvate ter razširitev zaščitnih določil 7. člena ADP na vse ostale narodnostne skupnosti v Avstriji. „Le tako bo v Avstriji mogoče ustvariti pozitivno vzdušje nasproti manjšinam, kar pa je za njihovo preživetje neobhodno potrebno“, zaključuje mag. Terezija Stoisic v svoji tiskovni izjavi.

mag. Janko Ferk

Oster protest avstrijskih umetnikov in pisateljev!

Protesti proti Haiderjevemu izpadu proti poljskemu predsedniku Lechu Walensi ter poljskemu prebivalstvu nasploh se nadaljujejo. Kot je znano, je Haider Walenso označil za „bolj širokega kot visokega“ in s tem izrazil val ogorčenja, ki je segel do avstrijskega političnega vrha, ki se je javno opravičeval za Haiderja.

Pretekli teden so se protestu pridružili najuglednejši umetniki in pisatelji iz vse Avstrije na čelu s častnim članom avstrijskega PEN-Cluba in predsednikom Interesnega združenja avstrijskih avtorjev Milom Dorom ter predsednikom avstrijskega PEN-Cluba Alexandrom Giesejem.

Oba sta se v tiskovni izjavi „odločno distancirala od Haiderjevih žaljivih izjav“ in poudarila, da bi to v vsaki demokratični državi za odgovornega politika imelo posledice.

Pisatelj in tajnik koroškega PEN-Cluba prof. Anton Fuchs pa je menil, da so „Haiderjevi verbalni napadi za vsakega demokrata, ki se zavzema za objektivnost in razumevanje, vse hujši“.

Protestnim izjavam so se pridružili tudi drugi koroški avtorji in umetniki, med njimi naš rojak Janko Ferk, Barbara Stromberger, Bernhard C. Bunker, galeristka Inge Freund („Bolje debel in gosposki kot majhen in drzen“) ter generalni sekretar graškega zbora avtorjev Gerhard Kofler.

prof. Anton Fuchs

KOMENTAR

O ŠTETJU

Stalo je pol milijarde šilinov. Zajelo je 7,6 milijona prebivalcev, 3 milijone gospodinjstev, 1,8 milijona poslopij, 3,4 milijona stanovanj in 310.000 delovnih obratov. Način izvedbe pa je bil skandalozen, očitno v mnogih primerih ni bil kršen ne le zakon o štetju, marveč tudi drugi, kot npr. zakon o varstvu osebnih podatkov itd.

O problemu ugotavljanja narodne pripadnosti, obsevalnega jezika in preštevanja manjšin smo že pisali. To pa je v zvezi z ljudskim štetjem žal le en vidik vrste problemov in odprtih vprašanj, ki – posebno po neljubih dogodkih po vsej Avstriji – mučijo tako strokovnjake kakor tudi prizadete občane. Gre kajpada za vprašanje zlorabe vseh mogočih, zlasti osebnih podatkov.

Zakon sicer predpisuje, da podatki ne smejo služiti nikomur drugemu kot le statističnemu namenu, ter da uprava ali finančni uradi do teh podatkov ne pridejo.

Res ne? Kritiki so skeptični: ime in naslov sicer sprva ostaneta na oddani vprašalni poli – statistični urad razlaga, da je to potrebno zaradi kontrolnih možnosti – in bosta šele v teku obdelave podatkov odstranjena. Anonimnost je dvomljiva, če na primer že občina sama kontrolira popolnost povpraševalne pole ali – kot se je to zgodilo na Bistrici v Rožu – njeni uradniki celo sami izpolnjujejo popisne pole. Podatki – nudi osebni – ostanejo v cen-

tralnem statističnem uradu, zakon ne predvideva njihovega uničenja.

Če se avstrijski državljani danes bojijo možnega združevanja vseh podatkov v podatkovnih omrežjih in s tem Orwellove vizije popolne kontrole, to nikogar ne sme presenetiti. Radovednost države je vsekakor velika – tako velika, da so v neki občini bili popisovalci celo člani državne policije, v nekaterih občinah pa so uradi izdali le kopije popisnih list in originale izpolnjevali sami, ne da bi prizadeti sploh imeli možnost kontrole, kaj so mu drugi potem dejansko vpisali v polo. Torej skandalozni primeri, kot smo jih doslej poznali le iz drugih, nedemokratičnih držav.

Zelena alternativa je ob takih kršitvah zahtevala takojšnjo prekinitev štetja in uničenje vseh doslej oddanih popisnih list, država, oz. odgovorni v Centralnem statističnem uradu pa so nesprijemljive dogodke opravičili s tem, da se pri takem velikem popisu pač lahko zgodijo napake, toda da gre le za izjeme.

Ob taki izvedbi ljudskega štetja s takšnimi nekorektnostmi še bolj velja stališče, da je najboljša varnost podatkov tedaj, kadar jih ni!

In še ena ugotovitev: neljubi dogodki okrog popisa prebivalstva pa zagotovo niso pomagali dvigniti ugleda države, osmešili pa so tudi koalicijsko zvezno vlado, ki je ob neveljavi zakona zapravila možnost da vanj vključi nove in cenejše, hkrati pa tudi nezaupanje občana upoštevajoče možnosti rednega opazovanja gmotnega in družbenega razvoja.

Preveriti gradivo prejšnjih popisov!

(Nadaljevanje s 1. strani)

Univ. prof. dr. Vladimir Klemenčič je s tem v zvezi menil, da primer Bistrice v Rožu opravičuje zahtevo po takojšnji ustanovitvi posebne komisije, ki bi preverila osnovno statistično gradivo oz. popisne pole iz prejšnjih štetij. Zahtevo po taki komisiji naj bi takoj vložile slovenske politične organizacije na Koroškem, vanjo pa naj bi bili v prvi vrsti vključeni znanstveniki. „Dejstvo je namreč, da se je pri sprejemanju manjšinskih zakonov uporabljalo statistično gradivo iz prejšnjih štetij,“ je poudaril dr. Klemenčič.

Univ. prof. dr. Vladimir Klemenčič, mednarodno priznani strokovnjak za vrednotenje popisnih rezultatov.

Jugoslavija...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Tupurkovski, Drnovšek in Mesić so zapustili sejo, ki so jo preostali člani nadaljevali sami.

Da je ironija še večja, so za predsedujočega izbrali prav spornega „Kosovca“ Sejda Bajramovića in se lotili izvolitve podpredsednika Branka Kostića. Pri tem pa jih je zablokirala članica iz Bosne in Hercegovine Bogić Bogičević, ki se je vzdržal. Stipe Mesić je v ponedeljek izjavil, da začenja opravljati funkcijo predsednika, kar mu po ustavi in poslovniku predsedstva pripada, in da je glasovanje samo simboličen, ne pa odločujoč akt.

Razplet je še nepredvidljiv.

S tem v zvezi je nadaljeval menil, da bi tako preverjenje list prejšnjih štetij lahko privedlo do novih spoznanj in argumentov, ki bi bili še posebej pomembni v razpravi o kvalitetnem izboljšanju zakona o narodnih skupinah, katerega koroški Slovenci niso nikoli priznali.

Poleg drugih kazalcev in obstoječih študij bi – po mnenju strokovnjaka – takšna komisija znanstvenikov verjetno še bolj konkretno dokazala, da je bil, zlasti v preteklosti, eden od namenov prejšnjih štetij, čeprav nikoli niso povpraševali po narodnostni pripadnosti, razbiti naselitveno področje Slovencev na Koroškem, ter ustvariti različne kategorije manjšinskih pravic: s pravico do dvojezičnih krajevnih napisov, z dvojezičnim uradovanjem, pa tudi na kategorije z eno ali drugo pravico ali celo z nikakršno!

Klemenčič: „Zakonsko dodelitev različnih manjšinskih pravic po občinah ali celo v delih iste občine so vseskozi utemeljevali s tem, da ni sklenjene naselitve. To pa nikakor ne drži, saj imamo precej podatkov, tudi iz prejšnjih popisov, da v vsakem kraju na območju dvojezičnega šolstva živi nekaj Slovencev oz. slovensko govorečih občanov.“

Po prepričanju ljubljanskega univerzitetnega profesorja je bila pri popisovalcih prejšnjih popisov prebivalstva na Koroškem prisotna težnja, da bi preko popisa izbrisali slovenstvo predvsem z Zilje, toda tudi iz cele vrste drugih območij. „V preteklosti sem zelo hitro spoznal, da popis prebivalstva v Avstriji oz. na dvojezičnem ozemlju Koroške ni bil nič drugega kot sredstvo manipulacije. Popisovalcem namreč ni šlo za resnično ugotovitev nekega dejanskega stanja, ampak za prekrivanje števila pripadnikov manjšine oz. slovensko govorečih ter tudi teritorija“, je poudaril dr. Klemenčič.

Ivan Lukan

IAA/Drava: izšla nova znanstvena publikacija

V znanstveni seriji „Disertacije in razprave“ je pri Založbi Drava v Celovcu izšla publikacija „Ein gemeinsames Haus“. Knjiga vsebuje poročila o raziskovalnem projektu „Funkcija in identifikacija s prostorom Alpe-Jadran“, ki ga je za Slovenski inštitut za proučevanje porstora Alpe Jadran v Celovcu v letu 1990 opravila raziskovalna skupina Traar/Reiterer/Gehmacher/Wedenig.

Predstavitve nove znanstvene publikacije IAA je bila včeraj na ministrstvu za znanost in raziskovanje na Dunaju, na njej pa je – poleg avtorjev – sodeloval tudi minister dr. Erhard Busek. Več v prihodnji številki SV.

Neodvisni radijski valovi za bolj informirano Evropo

Radijski valovi ne poznajo meja. To geslo je v različnih variantah prevladovalo na 3. kongresu Evropske federacije svobodnih radijov (FERL), ki je za binkošti potekal na Dunaju in z nadaljevanjem v Sentprimozu na Koroškem.

Igor Schellander

Že samo geslo daje možnost dveh razlag – ene s slabim in ene z dobrim predznakom: dejansko nobena meja ne more ne Evrope ne Avstrije dejansko zavarovati pred poplavo masovnih elektronskih medijev mednarodnih (ameriških, japonskih) korporacij, na primer preko satelita; evropsko in zlasti vzhodno odpiranje meja pa ustvarja nove možnosti za izmenjavo in sodelovanje neodvisnih in nekomercialnih medijskih projektov. Oba vidika sta bila poleg drugih izhodišč razprav na 3. kongresu Evropske federacije svobodnih radijov (FERL).

Na tiskovni konferenci na Dunaju so prireditelji skupaj z nekaterimi prominentnimi udeleženci tudi razložili, zakaj so si kot kraj kongresa izbrali prav Avstrijo. Predsednik FERL Guido Gorret je izpostavil njen geografsko zanimiv položaj. Pretežni del udeležencev je bilo iz srednjeevropskega prostora, precejšnje število pa tudi z Vzhoda, zato Avstriji pripada klasična vloga kulturnega in političnega mostu. Končno pa je, po besedah Gorreta, bistven razlog za kongres v Avstriji tudi stanje, da v njej še vedno obstaja eden izmed zadnjih RTV-monopolov v Evropi.

Evropa informiranih državljanov

Dejavnost FERL se ne omejuje le na golo združevanje in sodelovanje svobodnih in neodvisnih radijskih postaj. Deklarirani cilj organizacije je, da v družbenopolitičnih ustanovah in pred zakonodajalci raznih evropskih držav vpliva na vzpostavitev demokratične ureditve, ki naj bi omogočala in zagotavljala delovanje neodvisnih in nekomercialnih radijskih postaj. Gorret: „Bodoča skupna Evropa bo odprla svoje meje za promet robe, delovne sile in uslug razne vrste, ne pa za druge zadeve. Mi ne želimo, da bi dobili samo Evropo trgovine – prizadevamo se za Evropo osveščenih in informiranih državljanov.“

Predsednik FERL in predstavniki posameznih radijskih postaj so nato na kratko orisali položaj svobodnih in neodvisnih radijskih projektov v raznih evropskih državah. Italija nudi slab primer, kako odpraviti monopol. Pred 14 leti je sicer padel, vsakdo je lahko ustanovil radijsko

postajo, toda zdržali in preživeli so samo tisti, ki so imeli dovolj denarja, vse druge pa so požrle komercialne postaje, ki so v rokah malega števila novih medijskih monopolistov. Položaj v Grčiji, Španiji in na Portugalskem je podoben. Toda odpor tudi proti novim monopolom se nadaljuje. Tozadevno se interesi neodvisnih postaj pokrivajo z raznimi zaskrbljenimi političnimi institucijami in strankami (poudarjeno je bilo, da tudi iz konservativnega tabora!). Pokroviteljstvo nad kongresom FERL je imel Evropski svet, pri otvoritvi pa je sodeloval član njegovega parlamenta dr. Dumeni Columberg. Kot pozitiven rezultat mednarodnega angažmaja FERL je Gorret izpostavil tudi podatek, da je nova češka vlada zaprosila organizacijo za pomoč pri ustvarjanju nove RTV-zakonodaje za Češko-Slovaško.

Medijska svoboda samo za komercialne monopole?

V Franciji in na Norveškem so razmere ugodnejše, ker poseben fond podpira neodvisne radijske postaje s sredstvi iz davčnih prispevkov komercialnih radijskih ustanov. V Nemčiji je ustanovitev neodvisnega radia otežena – za dovoljenje, licence in podobno je treba plačati nekaj 100.000 nemških mark, toliko, kot v Franciji svobodne postaje prejema iz javnih sredstev. Seveda imajo prosto pot do „svobodnih“ postaj predvsem že obstoječi medijski monopolisti z založniškega področja.

O povsem kaotičnih razmerah je poročal študent Andrej Zajats, predstavnik študentskega radia v ruskem Užgorodu: ni prave svobode v državnih medijih, a tudi ne podpore za neodvisne medije. Zaradi tega se vse tovrstne ustanove vse bolj poslužujejo reklame. Ta pa prihaja predvsem od potentnih zahodnih podjetij, tako da od njih postajajo vedno bolj odvisni tudi državni mediji. Dodatna težava je v tem, da zaradi regionalističnih tendenc nastajajo napetosti in nejasnosti glede zakonskih pristojnosti: ali naj veljajo zakoni centrale ali (novi) zakoni regije, republike. Zajats: „Pravni vakuum povzroča, da se odvisno od koristi poslužujemo enkrat centralnih, drugi spet regionalnih zakonov“. In o zdajšnji zgodovinski priložnosti: „Zapad se boji invazije sovjetskih državljanov, v Sovjetski zvezi pa se bojimo invazije zapad-“ (Dalje na 4. strani)

OBZORNIK

Hrvaška uspešno izvedla referendum, Slovenija hiti z osamosvajanjem

Za Slovenijo, ki je glasovanje o skupnem ali samostojnem življenju v Jugoslaviji izvedla že v lanskem decembru, je v nedeljo referendum opravila tudi Hrvaška. Vzdušje glasovalcev so dodatno podžgali dogodki v zveznem predsedstvu, predvsem srbska blokada izvolitve Stipeta Mesića. Nasploh pa na Hrvaškem že dalj časa traja protifederalistično vzdušje, ki so ga močno dvignili krvavi dogodki v Krajini in Slavoniji. Odklanjanje Srbov in njihovih velikosrbskih tendenc je preraslo v pravo sovraštvo. Po anketi javnega mnenja je v nekaterih področjih preko 40% prebivalstva za neposreden oborožen obračun in ureditev odnosov s Srbi.

V predreferendumskega obdobja so oblast in politične stranke izvedle dobro usmerjeno agitacijo, vanjo pa se je odkrito vključila tudi hrvaška cerkev. Duhovniki so v cerkvah učili vernike, kako naj izpolnijo glasovalnice in celo trkali na njihovo katoliško zavest.

Srbska avtonomna oblast v Krajini je uradni Zagreb prehitela za teden dni in tak referendum izvedla že v nedeljo, 12. maja. Velika večina glasujočih Srbov se je izrekla za priključitev Krajine k republiki Srbiji. Ustavno sodišče v Zagrebu je ta separatni referendum razglasilo za neustaven, ker ga ima pravico razpisati samo predsednik republike. Kljub temu ima srbski vodja na Hrvaškem Babić še večjo moč pri svojem upiranju Zagrebu. Razumljivo, da se del Srbov uradnega referenduma ni udeležil, kljub temu pa je bila udeležba zelo visoka (84%), od tega pa je kar 94% procentov glasovalcev za samostojno in suvereno Hrvaško.

Slovenija se pospešeno pripravlja na osamosvojitve. V ta namen so resorna ministrstva pripravila kopico zakonskih osnutkov za samostojno delovanje republike, ki jih skupščina zelo intenzivno obravnava. Na področju mednarodnega sodelovanja in uveljavljanja pa je bila v preteklem tednu najbolj uspešna poteza obisk vladne delegacije v Rusiji, Peterle, Rupel in predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Franc Horvat so ga ocenili s superlativi, saj so z Borisom Jelcinom podpisali pogodbo o medsebojnem gospodarskem, kulturnem in znanstvenem sodelovanju. Sestali so se tudi s sovjetskim zunanjim ministrom Besmertnimom, ki naj bi izrazil mehkejšo sovjetsko stališče do osamosvojitvenih teženj Slovenije.

Obisk v Ruski federaciji je za Slovenijo nedvomno

velikega pomena v prebijanju mednarodne politične, predvsem pa ekonomske in tržne izolacije. Nekako v tem smislu se v teh dneh odpravlja v Lodon tudi zunanji minister Dimitrij Rupel.

Slabše gre Sloveniji pri

notranjejugoslovanskem osamosvajanju. Na zahtevo slovenske vlade zveznemu izvršnemu svetu za začetek razdelitvenih pogajanj mu je ta odgovoril, da za to nima ustavnih pooblastil, in slovensko vlado povzval k skupnemu razreševanju vseh problemov do nove ureditve države.

Tudi sicer si je zvezni premier Marković v teh kriznih razmerah nabral nekaj okrepitvenih točk. Ameriški predsednik Bush ga je v ponedeljkovem polurnem telefonskem razgovoru pohvalil in podprl njegov program postopnega urejanja razmer in ustavnega delovanja zvezne vlade. Tudi vojska ga v tem času ne napada, saj si od mednarodne pomoči, ki je vezana na Markovičev program, tudi sama obeta izboljšanje svojega materialnega položaja. Nekaj točk si je nabral tudi na Hrvaškem, kamor so po dogovoru z njim in Tudjmanom že prišli inšpektorji zveznega sekretariata za notranje zadeve, da bi preučili stanje na konfliktnih območjih. Da bi napolnil izpraznjeno zvezno blagajno, je Marković uvedel nove zvezne ukrepe na področju carinskega poslovanja, s katerimi je tok carinskih sredstev spet usmeril v zvezno blagajno. Dejansko vse kaže, da Markovičeve vladavine še ni konec in da je edini v Jugoslaviji sposoben rešiti, kar se rešiti da.

Zaskrbljenost Evrope in predvsem jugoslovanskih sosed je velika. Avstrijski zunanji minister Mock je predlagal ustanovitev skupine evropskih modrecev, ki bi Jugoslaviji pomagala razrešiti krizo. Na sestanku Pentagonale v Bolgoini so se zunanji ministri Italije, Avstrije, Češke in Slovaške federacije, Madžarske, Jugoslavije in po novem še Poljske sicer izrekli za celovito Jugoslavijo, Avstrija pa je v svojem stališču odstopala in zahtevala spremembo stališč do Jugoslavije in dala vedeti, da bi bila pripravljena celo priznati odcepljeno Slovenijo.

Evropska skupnost v nasprotju z ZDA skuša k razrešitvi prispevati s pozitivnimi sredstvi. Pomoči v okviru tretjega finančnega protokola ne bo ustavila, predsednika evropske komisije in predsedujočega Luksemburga, Jacques Delors in Jacques Hanter, pa bosta v kratkem obiskala Jugoslavijo.

Jože Rovšek

OGLEDALO

HEUTE IM

Die Seite
für unsere deutschsprachigen Leser/innen

SLOVENSKI VESTNIK

36 Jahre Nichterfüllung des Staatsvertrages gefährdet die Existenz seiner Volksgruppen

Als „skandalös und extrem minderheitenfeindlich“ bezeichnete die Grüne Minderheitensprecherin, Terezija Stoits, anlässlich des Jahrestages der Unterzeichnung des Staatsvertrages die Grundtendenz in der österreichischen Volksgruppenpolitik in den letzten 36 Jahren.

Die Burgenländischen Kroaten und Kärntner Slowenen haben seit dem Jahre 1955 wenigstens theoretisch relativ gute Minderheitenschutzbestimmungen garantiert. „Trotzdem sind in der Praxis die wenigsten Rechte erfüllt, um jede Kleinigkeit muß gegen die Regierung beim Verfassungsgerichtshof prozessiert werden,“ kritisiert die Grüne Abgeordnete Stoits.

Die anderen Volksgruppen in Österreich, die Tschechen und Slowaken, die Ungarn, die Roma und Sinti, sowie die Slowenen in der Steiermark, sind noch viel schlechter gestellt, und werden wie zum Beispiel die Roma, überhaupt als Volksgruppe aner-

kannt.

„Eine derartige Minderheitenpolitik hat eine rapide Assimilation der Volksgruppen in Österreich zu Folge. Österreich liegt mit seiner Minderheitenpolitik im untersten Drittel in Europa, auch hinter dem Niveau so mancher Staaten des ehemaligen Ostblocks,“ kritisiert Minderheitensprecherin Stoits.

Stoits forderte anlässlich des 36. Jahrestages der Unterzeichnung des Österreichischen Staatsvertrages die sofortige Erfüllung des Artikel 7 des Staatsvertrages für die Burgenländischen Kroaten, und gleichzeitig die Anwendung der Minderheitenschutzbestimmung des Artikel 7 auch auf die anderen Volksgruppen in Österreich. „Nur so könne man ein für die Minderheiten positives Klima in Österreich schaffen, das für das Überleben der Volksgruppen unumgänglich ist“, betonte die Grüne Minderheitensprecherin Terezija Stoits.

Kärntner Know-how für Kohlekraftwerk in Šoštanj

Die Sanierung, sprich Rauchgasreinigung der Kohlekraftwerksanlagen im slowenischen Šoštanj ist von internationaler Bedeutung, erklärte in der Gesellschafter-Ausschußsitzung der Draconsulting Ges.m.b.H., Geschäftsführer Dipl.-Ing. Dr. Herbert Schröfelbauer. Die Kraftwerksblöcke emittieren allein jährlich soviel Schwefeldioxyd wie ganz Österreich. Als unmittelbarer Nachbar ist für Kärnten der Einbau von Rauchgasreinigungsanlagen ein vordringliches Ziel. Die Draconsulting, die auf diesem Gebiet weltweit anerkannte Erfahrungen aufzuweisen hat, wird

sich daher um das Auftragsangebot in Milliardenhöhe bemühen, und zwar gemeinsam mit Waagner-Biró.

In der Diskussion kam man überein, die zuständigen Regierungsstellen von der Notwendigkeit des Sanierungsprojektes Šoštanj zu überzeugen, um damit auch den Boden einer allfälligen Kreditfinanzierung durch die öffentliche Hand aufzubereiten. Es handle sich schließlich auch um ein berechtigtes soziales Anliegen unserer Bürger, die sich auch vor den Umwelteinflüssen des benachbarten Auslandes schützen möchten, wird in einer Presseausendung der ÖDK betont.

Werner Berg-Galerie öffnet

Die Werner Berg-Galerie der Stadtgemeinde Bleiburg/Pliberk wird am Samstag, dem 25. Mai 1991 um 10 Uhr wiedereröffnet und ist bis zum 31. Oktober 1991 für die Besucher zugänglich.

Die Eröffnung findet im Hof der Galerie statt und wird vom Chor der Hauptschule Bleiburg gesanglich umrahmt.

Das Thema der Wechselausstellung, in welcher alljährlich neue Werke von Prof. Werner Berg gezeigt werden, lautet heuer „Mensch und Landschaft“, Bilder der Jahre 1936–1940. Die Galerie ist täglich von 10 bis 12 Uhr und von 14 bis 16 Uhr (auch Sonn- und Feiertags) geöffnet.

DIPLOMIERTER INŽENIER STROJNISTVA

27. let, samski, mobilen, išče ustrezno zaposlitev v konstrukcijsko-projektivnem biroju oz. firmi

Izkušnje: 2 leti projektivno-konstrukcijskega dela na črpalnih postajah

Računalništvo: HP, MS-DOS, CAD

Govorim: nemško, angleško (aktivno), rusko in madžarsko (pasivno)

Naj nas budi in drami!

„Umrl je mož. Janeza Weiss ni več med nami. Dvainosemdeset let je visoka starost za človeka, vendar prekratka doba za moža, ki nenehno snuje nikdar dokončane sanje, misli, nove vzpone, moža, ki v človekoljubju se razdaja in le živi za druge, za svoj rod, za skupno srečo narodnega življa, ki ga ljubi in mu je predan do zadnjega utripa svojega srca...“

Zapis o poslovitvi od Janeza Weissa nekako ne more mimo stavkov, besed, misli o pokojniku, ki jih je v radijskem in memoriam izrekel njegov sodrug Tonči Schlapper. S takimi občutki smo se ob njegovem grobu strnili njegovi številni znanci, prijatelji, soborci, kulturniki in prosvetarji. Pa ne samo iz njegovega nazorskega „tabora“, tudi iz drugega, če pri Janezu sploh lahko govorimo o različnosti idej, kajti njegovo delo za narod je to visoko preseglo. Nebogljivi smo se zbrali kot velika, z ljubeznijo povezana družina, da se poslovimo od staroste, ki nas je družil v hudem in dobrem, v veselju in žalosti, z mehko in včasih tudi trdo, vedno pa pošteno besedo.

Njegovo življenje ni bilo lahko. Takšno pa je Janeza oblikovalo v trdnega moža neupogljive hrbtenice, kar se je izkazovalo skozi njegovo delo v vojnem času proti našim uničevalcem, v povojnem kulturnem delu, v odborih slovenskih kulturnih organizacij, v družbenem in družabnem življenju. „Bil je kot trden hrast, ki se ni bal viharja. Nikoli ga sovražni hrup ni ustrašoval. Tudi čas krvave rjave despotije ni omajal moža, da ne bi stal na strani svojih, ko je prva partizanska puška oznanila, da naš narod še ne bo umrl...“

Janez Weiss

Ko se je Janez pretekli petek v svojem Šentjanžu še zadnjič zapisoval v naša srca, v naš spomin, smo se počutili majhne, šibke, upognjene pred njegovo vzravnano postojnostjo... Zapustil nam je dediščino, ki jo bomo lahko upravljali le skupno, nas je z njo obvezal in zavezal in nam pokazal jasno pot. Čisto, brez ovinkarjenj, zablod, tavanja! „Verjetno je tudi Janez Weiss po vojni doživel marsikakšno razočaranje in grenkobo, vendar ga to ni nikdar oviralo, da se ne bi ob vsaki priložnosti, tako znotraj narodne skupnosti kot tudi v koroški družbi, postavil kot samozavesten posameznik in član slovenskega naroda,“ je ob grobu med drugim dejal predsednik ZSO Feliks Wieser.

„Globoko v naših srcih naj bo pokopan, da nas bodril bo in svaril, da ne zgrešimo poti, ki nam jo je začrtal in jo prehodil sam...“ – da bi postali in ostali neranljivi in odporni tudi pred in proti takim kapljam strupenega pelina, ki so Janeza prizadele celo v zadnjih trenutkih njegovega življenja.

Umrl je mož, zapustil nas je le telesno, duhovno pa je ostal med nami. Kot tak ostaja živ, naj nas budi in drami!

Jože Rovšek

Pred uradno ustanovitvijo DS „Avstrijske narodne skupnosti v SPÖ“

Delovna skupnost „Avstrijske narodne skupnosti v SPÖ“, ki so jo pred letom dni ustanovili člani socialistične stranke iz vrst slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, bo na občem zboru koroške SPÖ 25. maja letos tudi formalno ustanovljena. Statutarna komisija je tozadevni predlog deželne strankinega vodstva ocenila pozitivno in ga bo delegatom občnega zbora predložila v sprejem. Po zahtevi slovenskih socialistov mora biti ime DS v statutih zapisano dvojezično.

Delovna skupnost slovenskih socialistov oz. socialdemokratov si je na zadnjem sestanku zastavila cilj, da se bo do srede julija odločila o tem, ali se bo znotraj stranke formirala kot referat ali kot strokovna organizacija. Po tej odločitvi bodo znotraj DS opravili tudi volitve za najpomembnejše funkcije ter izvedli notranjo organizacijo.

Umorjen Rajiv Gandhi

DELHI. – Bivši indijski ministrski predsednik Rajiv Gandhi (47) je v torek zvečer postal žrtev atentata neznanih teroristov. Med govorom na volilnem zborovanju na jugu države je eksplozirala podtaknjena bomba, ki je poleg življenja predsednika indijske kongresne stranke terjala še najmanj enajst smrtnih žrtev.

Prodajam BMW 324 D

črn, letnik 1989, 28.000 km, nekara: naboliran, cena: 230.000 šil. Podrobnejše informacije: tel. 0 42 28 2108 (po 20. uri)

Neodvisni valovi

(Nadaljevanje s 3. strani)

nih masovnih medijev...“

Dr. Heinz Fabris in dr. Wolfgang Langenbucher, predstojnika publicističnih institutov univerz na Dunaju in v Salzburgu, sta naposled analizirala razporeditev v razmerju v Avstriji nazproti splošnemu mednarodnemu trendu. Avstrija je bila nenadoma – tako geografsko kot politično – premaknjena iz periferije v center Evrope. Fabris: „V glavah ta razvoj še ni zaključen...“ Medtem ko se v Evropi glede perspektiv napovedujejo zelo zanimive, a tudi nejasne razvojne možnosti, Avstrija še vedno zaupa v tradicijo svoje birokracije in se tako doslej uspešno upira novim trendom. Evropski trend ta čas nakazuje – po prvotni regulaciji (RTV = državni monopol!)

in deregulaciji (RTV ni več državni monopol!) – spet možnost reregulacije (država omejuje „svobodo“ prevladujočih medijskih monopolov in kartelov ter regulirajoče poseže v zakonodajo in strukturo RTV!). Avstrija kot ena zadnjih evropskih držav še vedno ni odpravila svojega radijskega monopola. Koalicijski sporazum vlade SPÖ in ÖVP to predvideva do izteka polovice legislaturne periode, torej prihodnje leto. Vendar pri tem ni predvidena možnost svobodnih in neodvisnih radijskih postaj. Torej tudi ne lokalnega radija. Fabris: „Politiki so se orientirali samo po željah reklamnega gospodarstva in založnikov!“

Konkreten primer za nezainteresiranost politikov je predstavil Langenbucher. Na dunajskem publicističnem

inštitutu so študentje z njegovim privoljenjem zelo detajlirano izdelali konkreten koncept za študentski mestni radio, ki bi najprej lahko deloval v dveh letnem poskusu. S strani mesta – čeprav se župan sicer ob vsaki priložnosti zavzema za izgradnjo komunikacije in infrastrukture – ni bilo slišati ne razumevanja ne zanimanja. Fabris je dodal, da imajo študentje v Salzburgu sicer na voljo moderno opremljen radijski studio, ki pa ga lahko uporabljajo samo za interne vaje; monopolist ORF meni, da je 10-odstotni delež študentov med salzburškimi prebivalstvom premalo zanimiv in bistven, da bi ga bilo treba upoštevati z lastnim radijskim programom.

O tej zaključni misli bi vsekakor veljalo več razmišljati tudi na Koroškem. S tem v zvezi opozarjamo na koroško iniciativo AGORA ter projekt Drugačni radio.

19-letni fagotist Jure Mesec iz Ljubljane, pri klavirju Sanja Kanželič.
Vse slike: Gert Eggenberger

Enajstletna Angelika Polesnig (alt saksofon) iz koroške glasbene šole v Celovcu, 1. nagrada na koroškem deželnem tekmovanju 1990.

Koncert mladih glasbenih šampionov

V velikem javnem studiu avstrijskega radia v Celovcu je bil v sredo, 15. maja, koncert najboljših mladih glasbenikov, nagrajencev deželnih, republiških in zveznih tekmovanj iz Koroške in Slovenije. Namen koncerta, katerega sta priredila Glasbena šola na Koroškem in slovenski oddelek ORF, je bil koroški javnosti, predvsem pa učencem slovenske glasbene šole predstaviti trenutno najboljše mlade slovenske glasbenike, ki so v letošnjem in v prejšnjih letih dosegli prve nagrade na raznih tekmovanjih.

Nastopili so samo slovenski glasbeniki, zato je iz Slovenije prišlo 11 instrumentalistov in ena solopevka, iz Koroške pa so nastopili le trije glasbeniki, ki so izpolnjevali kriterije udeležbe. Razmerje bi bilo drugačno, če bi k udeležbi povabili najboljše koroške glasbenike ne glede na narodnost. To glasbena šola lahko stori prihodnje leto.

Težko je reči, kdo je najboljši; vsi so igrali odlično. Pa vendar bi dali prednost trem, ki so aprila v Hercegnovem v Črni gori v svoji kategoriji osvojili naslove absolutnih jugoslovanskih prvakov. To so 13-letni klarinetist Mate Bekavac (učitelj Darko Brlek) iz Ljubljane, 15-letna saksofonistka Betka Kotnik (učitelj Avgust Pogorevcnik) z Raven na Koroškem in 18-letni klarinetist Dušan Sodja (učitelj Alojz Zupan) iz Ljubljane. Vsi trije so s svojo odlično igro potrdili upravičenost priznanj. Občudovali

Benjamin Govše, najboljši učenec klavirja iz Ljubljane.

Predsednik Glasbene šole na Koroškem Urh Kassl.

smo tudi občuteno igro odlične velenjske oboistke Tanje Petrej (učitelj Stojan Dokuzov), ki je bila letos izbrana v svetovni orkester, imenovan Jeunesse Musicale World Orchestra. Ta orkester bo letos deloval na Švedskem in v Berlinu, drugo leto pa bo sodeloval pri otvoritvi in zaključku olimpijskih iger v Barceloni.

Zelo dobri so bili tudi klarinetist Andrej Zupan, flautistka Andreja Prapotnik, pianist Benjamin Govže iz SGBŠ Ljubljana ter violinist Rok Zgonc in pianistka Eva Sotelšek, oba iz ljubljanske glasbene šole „Franc Šturm“. Z izvedbo arije Dorabelle iz Mozartove opere Cosi fan

tutte in Kavatine Rosine iz Rossinijeve opere Seviljski brivec je publiko navdušila sopranistka Mojca Vedernjak iz ljubljanske akademije za glasbo.

Od treh koroških glasbenikov se je najbolje odrezal flautist Kristijan Filipič iz Bilčova, ki po končanem šolanju na slovenski glasbeni šoli nadaljuje študij pri prof. Isoppu na Deželnem konzervatoriju v Celovcu. Doslej je osvojil že tri prve nagrade na deželnih tekmovanjih Koroške. Tudi saksofonisti Majda Krivograd iz Šmihela in Angelika Polesnig iz Vogrč sta potrdili svoje dosedanje nagrade. Koncert v družbi najboljših slovenskih glasbenikov naj jima bo v vzpodbudo, da bosta še naprej pridno vadili in posegali po nagradah.

Pred začetkom koncerta, kakršnega v organizaciji slovenske Glasbene šole na Koroškem še ni bilo, je predsednik glasbene šole Urh Kassl pozdravil predstavnico deželnega glavarja, deželno poslanko dr. Renato Wintermann, generalnega konzula Jugoslavije Marjana Majcena, konzula Franca Miško in predstavnika deželnega konzervatorija Janeza Kampuša.

Kljub temu, da je glasbena šola samo učencem glasbene šole razposlala preko 100 vabil, se je koncerta poleg omenjenih udeležilo le približno 30. Žal so s tem učenci (samo v Celovcu jih je skoraj 150) in starši zamudili edinstveno priložnost, da slišijo najboljše mlade slovenske glasbenike in da spoznajo, kaj se da s pridnostjo in talentom doseči.

Lovro Sodja

Med častnimi gosti so bili generalni konzul Marjan Majcen, konzul Mikša, predstavnik deželnega konzervatorija Janez Kampuš in drugi.

Novo leto pod afriškim soncem

Pohod na Mount Kenya in Kilimandžaro od 17. decembra 1991 do 6. januarja 1992.

Interesenti naj se javijo na telefonsko številko 04230/657, kjer prejmejo tudi vse podrobnejše informacije.

Tudi Funder čisti odplake

ŠENTVID OB GLINI. – Tovarna Funder je dolga leta hudo onesnaževala okolje. Ves Šentvid je bil poln prahu, pa tudi reka Glina, v katero je Funder odvajal svoje odplake, je bila umazana, skoraj mrtva. Zdaj pa so končno zaključili ekološki projekt: vgradili so elektrofilter (na sliki zgoraj) in zgradili čistilno napravo za odplake. Stroški za sanacijo so znašali 370 milijonov šilingov, k tem pa je Funder prispeval le 5 % lastnega kapitala, 70 odstotkov sredstev je prispeval ekofond v obliki dolgoročnega posojila, 25 % pa je podjetju dodelila dežela Koroška. S tem je potrjeno: kjer je volja, tam politika pomaga. Pri Obirju na Rebrci je očitno ni bilo...

Na olimpijado!

CELOVEC. – Dijakinja 7. a razreda Zvezne gimnazije za Slovence Monika Korotaj iz Sel-Šajda je na avstrijski olimpijadi ruščine zmagala v svoji skupini. Konec junija se bo učenka profesorja Antona Malleja zato lahko udeležila mednarodne olimpijade v Moskvi. Moniki iskreno čestitamo!

PLIBERK. – Galerijo Wernerja Berga v Pliberku bodo letos odprli spet 25. maja ob 10. uri. Odprtje bo potekalo na dvorišču galerije, spored pa bo oblikoval zbor pliberške glavne šole. Galerija bo odprta do 31. oktobra vsak dan od 10. do 12. in od 14. do 16. ure. Geslo letošnje razstave: „Človek in pokrajina, slike iz let 1936 - 1940“.

Samostan na znamki

CELOVEC. – Avstrijska zvezna pošta je v zadnjem času izdala dve znamki s koroškimi motivi. Po znamki, ki je izšla ob 800-letnici mesta Spittal, je na najnovejši prikazan motiv samostana v Vernberku (na sliki). Vrednost znamke, ki je izšla v seriji „Avstrijski samostani“, znaša 20 šilingov.

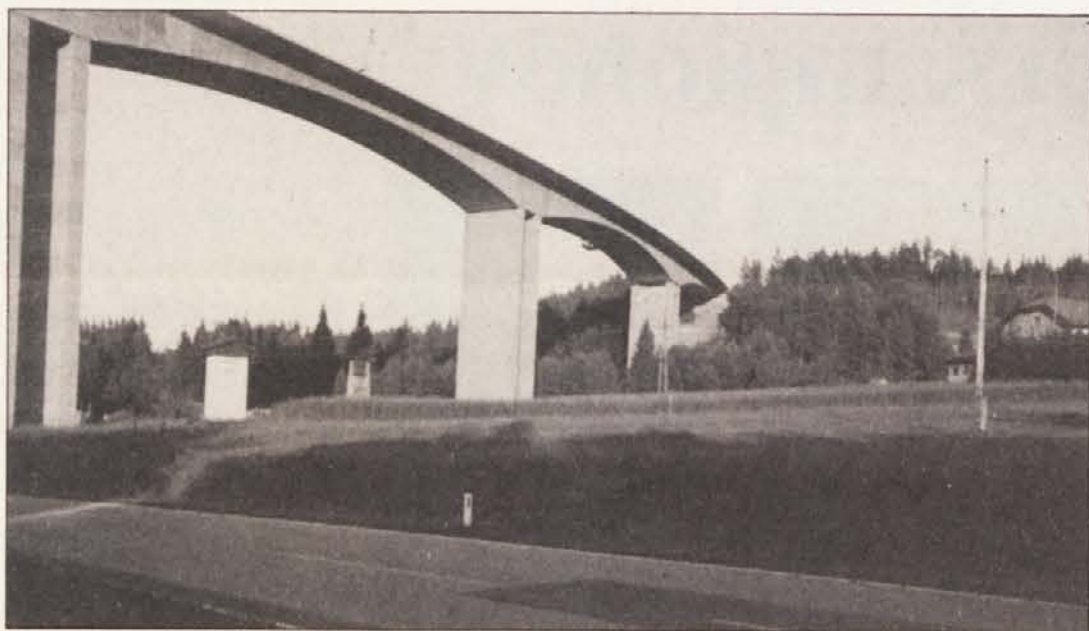
Hitra železnica skozi Rož: nevarnost zaenkrat mimo!

Nevarnost gradnje hitre železniške proge za tovorni promet, ki bi za Rož pomenila nepopravljivo škodo, je zaenkrat mimo! To pa ne pomeni, da so načrti Avstrijskih železnic za vedno ustavljeni!

Najnovejša varianta je predor od Celovca vzdolž Vrbskega jezera, študijo zanj pa so po naročilu koroške deželne vlade izdelali na tehnični univerzi v Gradcu. V tem sklopu so tehniki preverili tudi druge možnosti za reševanje problema, med njimi tudi varianto skozi Rož. Po mnenju strokovnjakov pa ta ne pride v poštev. Tehniki

na graški univerzi so tudi poudarili, da Avstrijske železnice tudi ne bi smele preusmeriti tovornega prometa na obstoječo železniško progo skozi Rož, ker ta ne bi prinesla take obremenitve.

Deželni referent za občine dr. Peter Ambrozy, referent za varstvo okolja Herbert Schiller ter finančni referent Max Rauscher so na osnovi izsledkov študije pozvali zveznega ministra za promet Streicherja, naj železnice čimprej zgradijo železniški predor vzdolž Vrbskega jezera in s tem ugodijo želji koroškega prebivalstva.

Velikanski betonski mostovi karavanške avtoceste „lepšajo“ ogroženo naravo Roža.

Spor med strankami ogrožal odprtje karavanškega predora

Okrog odprtja novega karavanškega predora, ki je načrtovano za 2. junij letos, je med koroškimi strankami prišlo do hudega političnega prepira. Otvoritvena slovesnost je zaradi tega resno ogrožena, čeprav so se nanjo že napovedali najvišji avstrijski politiki na čelu s kanclerjem dr. Vranitzkyem, ter visoka jugoslovanska oz. slovenska delegacija.

Vzrok za politični prepir med koroškimi strankami oz. med referentom za ceste Haiderjem in ostalimi člani deželne vlade je nedokončana gradnja avtoceste v občinah Rožek in Šentjakob, za kar krivijo eden drugega.

Proti odprtju avtoceste in s tem povezani preusmeritvi prometa na deželne in deloma celo občinske ceste, ki pa prometnemu navalu – dnevno pričakujejo nad 5000

avtomobil in tovornjakov!

– ne bodo kos, se odločno upira prebivalstvo občin Rožek, Šentjakob in Vrba. Na zborovanju v Šmartnem pri Rožeku so sklenili, da bodo v primeru odprtja predora blokirali provizorično obvoznico in tako zaustavili

ves promet.

Haider pa skuša svojo odgovornost za ceste in promet prenesti na vse člane deželne vlade, kar pa mu socialisti ne bodo dovolili.

Za presenečenja do 2. junija je brez dvoma že poskrbljeno!

Materinska proslava pri Božjem grobu

10. maja 1991 so otroci Ljudske šole Božji grob skupaj s svojimi učiteljicami zelo skrbno pripravili materinsko proslavo. Spored, pri njem so sodelovali prav vsi otroci te šole, od „male šole“ pa vse tja do četrtega razreda, je bil zelo raznolik in tako pristrčno izveden, da bo materam res ostal v spominu. V svojem in v imenu vseh takrat prisotnih mamc se za lepe trenutke

zahvaljujem našim malčkom, predvsem pa njihovim učiteljicam: g. direktorici Ireni Zele, Matildi Semprimožnik, Hildi Opetnik, Moniki Mayerdorfer, Tatjani Čebul in Juti Micheuz, ki so s svojim pedagoškim delom dokazale, koliko veselja lahko imajo otroci pri pripravi in izvedbi kakršnekoli otroške prireditve, če jih vodijo spretni pedagoške roke. **Anita Hudl**

Sedanja idilično železniško progo iz Celovca v Rož (na sliki most čez Dravo pri Strugi) je treba ohraniti. Strokovnjaki tehnične univerze v Gradcu so Avstrijske železnice pozvali, naj se obvežejo, da dela tovornega prometa ne bodo preusmerile skozi Rož, marveč da bodo realizirale projekt gradnje železniškega tunela iz Celovca vzdolž Vrbskega jezera do Brnce.

Kot smo že poročali, so Avstrijske železnice naročile študijo o možnostih preusmeritve tovornega prometa prav skozi Rož in se projekta še niso javno odpovedale.

Koroška pomoč Šoštanju?

Avstrijske dravske elektrarne so pripravljene pomagati pri sanaciji termoelektrarne v Šoštanju. To je izjavil poslovodja dipl. inž. dr. Schröfelbauer in pri tem poudaril, da je sanacija te termoelektrarne mednarodnega pomena, saj sama letno zastruplja zrak z enako količino žveplovega dioksida kot vsa Avstrija.

Najavil je, da je njegovo podjetje zainteresirano, da bi dobilo ponudbo za sanacijo, saj gre pri tem tudi za investicijo v višini milijarde šilingov. V tiskovni izjavi je bilo še rečeno, da bodo Dravske elektrarne podvzele vse potrebno, da bi o nujnosti sanacije šoštanjske elektrarne prepričale tudi avstrijske vlade kroge in s tem pripomogle k najemu ugodnih kreditov.

MePZ „Podjuna-Pliberk“ prejel Gallusovo odličje!

Komisija za Gallusova odličja pri Zvezi kulturnih organizacij Slovenije je na svoji 10. seji razpravljala o predlogu Slovenske prosvetne zveze iz Celovca za podelitev Gallusovega odličja Mešanemu pevskemu zboru Podjuna iz Pliberka po zaključnem petnajstletnem uspešnem delovanju.

Soglasno je bilo sklenjeno, da omenjeni zbor prejme Gallusovo listino, odličje Zveze kulturnih organizacij Slovenije in Slovenske pevске zveze za dolgoletno in uspešno delo, ki je odločilno vplivalo na razmah ljubiteljske glasbene dejavnosti na Koroškem.

Zbor Podjuna-Pliberk je bil kot skupni mešani zbor ustanovljen leta 1974 na pobudo pliberškega učitelja in pesnika Hermana Germa. Vse do danes se pod vestnim in potrpežljivim strokovnim vodstvom Toneta Ivartnika zavzema predvsem za ohranjanje in negovanje slovenske

nacionalne kulture, tako izvirne zborovske literature kot slovenske pesemske tradicije.

Dosežena kakovostna raven je zgledna in omogoča zboru izvajanje tudi nekoliko zahtevnejše zborovske literature, kar so izredno uspešno dokazali tudi na predlanski republiški reviji „Pesem“, tako imenovanem srečanju zborov slovenskih pokrajin. Prav spored njihovega nastopa tudi zgledno odslikava njihovo programsko naravnost: predstavili so štiri uglasbitve Radovana Gobca, koroškega rojaka na besedila treh podjunskih pesnikov: Jožefa Štefana, Hermana Germa in Milke Hartmanove.

Ob tem pa v svojem specifičnem kulturnem prostoru intenzivno in zavzeto gojijo in ohranjajo slovensko ljudsko pesem v harmonizacijah in priredbah in s tem kvalitetno nadaljujejo slovensko glasbeno izročilo.

Gallusovo odličje je bilo zboru podeljeno na sklepnem koncertu pevskega srečanja „Od Pliberka do Traberka“ na Ravnah, 23. marca letos.

ŠPANJA. – Znaná koroška umetnica Barbara Möseneder-Köchl, katere monografija je pred kratkim izšla v Mohorjevi družbi, razstavlja med 24. in 28. majem 1991 v Hotelu Atalaya Park na Marbelli-Esteponi.

Kranjsko gledališče na srečanju v Beljaku

Od 3. do 8. junija bo v Beljaku spet potekalo srečanje gledaliških skupin „Spectrum“, ki se ga vsaki dve leti udeležijo številne mednarodne gledališke skupine in se predstavijo predvsem s sodobnimi gledališkimi teksti. Med najbolj privlačnimi skupinami so letos zagotovo „Divadlo Klauniky“ iz Brna, „theater coprinus“ iz Züricha, „marotte“ iz Karlsruha ter „The New York Street Theatre“. Poleg tega pa z zadovoljstvom lahko napovemo tudi gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja, ki bo 8. junija ob 19. uri uprizorilo „Hišnika“ Harolda Pinterja, v eni glavnih vlog pa bo nastopil tudi Polde Bibič, ki je pred kratkim v Minsku prejel belorusko nagrado za izredne gledališke dosežke.

Vrsta predstav pa je seveda posvečena tudi mlajšim obiskovalcem, saj se v okviru „Spectruma“ v Beljaku in bližnji okolici mudi tudi vrsta lut-

kovnih in mladinskih skupin. Prireditelji že zdaj opozarjajo na možnost, da si karte za posamezne predstave zagotovite v predprodaji (telefon: 04242/27341). To velja predvsem tudi za slovensko predstavo, za katero bo na voljo le 100 sedežev.

Pred nekaj dnevi je prosvetno društvo v Šmihelu priredilo večer ljudskih pripovednikov. Stare pesmi in balade sta pripovedovala Ančka Čebul in Jože Demšar. Ob tej priliki je tajnik SPZ Janko Malle predstavil tudi knjigo Cirila Rudolfa-Bognarja „Bajta na bregu“, ki jo je Slovenska prosvetna zveza izdala v svojem knjižnem daru za leto 1991. 88-letni avtor knjige Ciril Rudolf-Bognar je na tem večeru s svojim neposrednim zanimivim pripovedovanjem in branjem iz knjige marsikaterega navdušil za vsebino svoje pripovedi.

„Tschuschenkapelle“ v Svečah in v Vogrčah!

Glasbena skupina „Wiener Tschuschenkapelle“, po svojih nastopih od innsbrškega „Treibhause“ do dunajskega „Metropole“ znana široki publiki v Avstriji, gostuje na Koroškem. Prvi nastop bo danes, v četrtek, 23. maja ob 20. uri pri Adamu v Svečah (prireditelji SPD Kočna, SPD Bilka in SPZ), jutri pa ob 20.30 uri gostuje pri Florjanu v Vogrčah. Na prireditvi vabi SPD Edinost iz Pliberka.

Skupina „Wiener Tschuschenkapelle“ se zbira okoli na Dunaju živečega jugoslovanskega pevca in kitarista Slavka Ninića, repertoar skupine pa bi lahko primerjali z glasbenim potovanjem na „Balkan-ekspresu“: lahko živi Bečarac iz Slavonije je prav tako na sporedu kot Sevdalinka, otožna ljubezenska pesem iz Bosne, in glasba jugoslovanskih manjšin. Vsi prisrčno vabljeni!

Absolutna za socialistične študente

Pri visokošolskih volitvah na celovski univerzi je Zveza socialističnih študentov Avstrije s 393 glasovi in štirimi mandati obdržala absolutno večino. Konservativna „Akcij-ska skupnost“ je dobila 321 glasov in tri mandate. Pri volitvah v zvezno zastopstvo študentov pa je VSSÖ dobila 330, AG pa 251 glasov. Pri volitvah za interesno zastopstvo študentov se je skoraj 70 odstotkov volilcev izreklo za dosedanje zakonito zastopstvo. Udeležba pri letošnjih volitvah pa je bila porazna: volilo je le 18,7 odstotka vseh volilnih upravičencev, avstrijsko povprečje pa je bilo približno 30 odstotkov...

TRIBUNA BRALCEV

P.n.
SLOVENSKI VESTNIK

Tarviserstr. 16
9020 KLAGENFURT/CELOVEČ

Kratka replika

V zvezi s Slovarjem pravnega in ekonomskega jezika, ki sem ga sestavil z dr. Ludvikom Karničarjem, sem doživel že toliko razočaranj, podtikavanja in nevoščljivosti, da me nestvarne pripombe gospoda F.L. iz Slovenj Gradca v Slovenskem vestniku z dne 8. maja 1991 ne vznemirjajo.

Ker pa je gospod F.L. le preveč bežno prelistal najin slovar, bi rad pojasnil tole: Neznaniemu kritiku rad verjamem, da mu slovenske ustreznice „Abend“ ni treba iskati v slovarju. V slovar smo jo vzeli zaradi besedne zveze „bunter Abend“ iz koro-

škega zakona o prireditvah, ki je za naša prosvetna društva na Koroškem relevantna upravno-pravna norma. Tudi gesla „Abfahrt“ nismo zabeležili brez premisleka, kar je razvidno iz gesla „abfahren“ dve vrstici zgoraj. Izraza „Bevormundung“ v slovarju ni, ker ni pravni izraz. V nemščini se beseda Bevormundung uporablja le z ekspresivnim pomenom. Varuštvo, ki ga neznani kritik asociira z besedo Bevormundung, je zastarel izraz za skrbništvo. To ustreznico pa bi bil našel, če bi se bil dokopal do gesla „Vormundschaft“.

Toliko časa pa neznani kritik seveda ni imel.

P. Apovnik

„Milni mehurček“

Kot milni mehurček, ki se brž razpoči, se je izkazala „kulturna ofenziva“ koroškega deželne glavarja Haiderja, njegovega namestnika Zernatta ter celovškega župana Guggenbergerja v zvezi z novim konceptom za obnovo celovškega gledališča.

Haider je za predstavitev koncepta, ki predvideva temeljito gradbeno revitalizacijo gledališča ter posodobitev tehničnih in akustičnih naprav v višini skoraj četrtilijarde šilingov, izkoristil službeno odsotnost deželne kulturnega referenta dr. Ambrozyja ter mestnega kulturnega referenta Metelka in predstavil finančni načrt modro-črne koalicije, ki se je še isti dan izkazal kot nepre-

mišljen in nerealističen, poleg tega pa tudi ne upošteva drugih, prav tako pomembnih področij kulture.

Haiderjevo prenapljeno akcijo, v katero je vključil tudi novoimenovanega intendant Pfliegerja, je po besedah novega socialističnega deželne poslanca mag. dr. Petra Haderlapa treba ocenjevati tudi v luči dan poprej v deželni vladi sprejetega Ambrozyjevega osnutka zakona za pospeševanje kulture, ki temelji na široki podpori vseh odločilnih, tudi slovenskih, kulturnih ustvarjalcev in iniciativ v deželi. FP in VP sta osnutek odklonili, ker hočeta v deželnem zboru vložiti svoj predlog, ki je – kot smo poročali v prejšnji številki – skrajno restriktiven in je nastal brez sodelovanja pri-zadetih.

TRIBUNA BRALCEV

Entslawisierung

Hoch geschätzter Molden („Der Standard“):

Großartig, wie Sie nach der bereits geglückten Ausmerzung der ekelig slawischen (leider immer noch ortsüblichen – aber auch das werden wir noch schaffen!) Ortsbezeichnungen, allen voran „Zagreb“ und „Ljubljana“, weiter auf unser großes gemeinsames Ziel hinarbeiten.

Wenn Sie das Tempo weiterhin so halten, wofür „Der Standard“ immer wieder beredtes Zeugnis ablegt, werden wir uns bald wieder einer deutschen Schreibung slawischer Namen erfreuen dürfen. Beim Ersetzen des V durch W ist das Ziel fast schon erreicht! Mit Tränen in den Augen las ich in Nr. 734 Ihres Tagblattes statt des unansehnlichen „RTV Slovenija“ und „Slovenec“ die geschönten Schreibungen „RTV-Slowenia“, „Slowenec“. (Gott geb's, daß diese Windischen das C auch noch einbüßen müssen!)

Und statt Akzente zu setzen, wo gar keine hingehören, was zwar schon eine recht ordentliche Leistung gegen das überhandnehmen dieser slawischen Orthographie darstellt, rate ich doch dazu, sie am besten gleich wegzulassen, dann erreichen wir das große gemeinsame Ziel eher.

Ich hoffe, noch miterleben zu dürfen, wenn wir in österreichischen Zeitungen wieder „Miloschewitsch“ lesen dürfen (als Übergang vielleicht „Milosewitsch“, aber ich meine, die pseudoungarische Zwischenlösung aus seligen Zeiten, als Kroatien noch bei Ungarn war, können wir uns nach der gelungenen Eliminierung des V heute ersparen).

Beim Abschaffen des Slowenischen sind Sie ja besonders konsequent, nachdem Sie diesen windischen „Slawen“ in einem (fingierten?) Leserbrief sogar den Straßennamen Dunajská cesta (Wiener Straße) in

Ljubljana – Teufel, führ mich nicht in Versuchung! –, in Laibach natürlich, für ungültig erklären und durch die kroatische Bezeichnung haben ersetzen lassen. Für den Anfang eine diabolisch gute Idee!

Jetzt machten Sie den „Dnevnik“ zum „Denvnik“ (20.4). Trefflich!

Diese Windischen in Slowenien werden auch noch einsehen wie die unseren in Kärnten, daß das Slowenische einfach ungeeignet ist. Die sollten statt des „Dnevnik“ lieber den „Standard“ lesen. Ich hoffe inbrünstig, daß es den „Standard“ als Vorreiter österreichischer (und das heißt noch allemal: deutscher) Kultur auch in Slowenien zu kaufen gibt.

Wie ich sehe, zingeln Sie langsam das Russische ein. Als ersten Schritt haben Sie anscheinend die Verkürzung der weiblichen Endung vorgenommen (Tatjana Saslawka statt Saslawskaja (13. 4. „Kommentar der Anderen“). Ebenso konnte ich mich an der allmählichen Entslawisierung der Vornamen deklätieren (Gawril statt Gaweil/Gavriil). Gut so! (Daß Sie nebenbei die Eliminierung der Akzente bei ungarischen Namen weiterpraktizieren, versteht sich von selbst).

Sie sind wirklich ein begnadetes Genie – für eine solche Qualitätssicherung in der österreichischen Zeitungslandschaft zu sorgen. Und wegen Ihres kroatischen Urgroßvaters brauchen Sie wirklich keine Bedenken zu haben: auch fast alle Mitglieder des Kärntner Heimatdienstes haben slowenische Urgroßväter.

Es ist wirklich tröstlich, daß es noch Zeitungen gibt, die das Gerstige hegen und pflegen und danach trachten, daß es ewiglich erhalten bleibt. Ein Vergelt's Gott an Sie und Ihre Mitarbeiter für Ihren rastlosen Einsatz auf dem Wege zu unserem großen gemeinsamen Ziel.

Dipl.-Ing. Walter Kühner, Colloredogasse 29, 1180 Wien

Velikovec – Slovenj Gradec: k pouku preko državne meje

Zgodilo se je, kar se je še prek kratkim zdelo komaj verjetno: skupina 10 učencev velikovške trgovske akademije in enako močna skupina slovenjegraške ekonomske šole, obakrat iz četrtega letnika, sta za teden dni zamenjali šoli, tako da sta pouk doživljali pri sosedih preko državne meje.

Tudi ta zgodba ima svojo zgodovino. Dejansko se je pričela pred kakšnimi osmimi ali devetimi leti, ko je prof. Anton Schellander na slovenjegraško srednjo šolo pripeljal prvo skupino učencev velikovške šole. Bil je ravno čas začetnih jugoslovanskih omejitev prekomejnega poslovnega prometa in prvega preplaha o zlomu državnega socializma v avstrijskih časopisih – s pretiravanjem o pomanjkanju osnovnih živil in podobno. Sprejem koroških gostov v gostinski šoli slovenjegraškega šolskega centra je k sreči dokazal nasprotno.

Tako se je torej začelo in nadaljevalo, največ pa služilo prav spoznanjem, kako nujno je, da se med seboj na tej razmeroma kratki razdalji na tako rekoč istem zemljepisnem in kulturnem prostoru moramo večkrat srečavati, ker se enostavno premalo poznamo in dostikrat živimo drug mimo drugega bolj na osnovi nekih predsodkov kot resničnih dejstev. Gre pač za to, da so nujne razlike med obema deloma Koroške samoumevne, celovito poznavanje obeh pa je le pot do vzajemne koristi.

Prvemu obisku učencev v Slovenj Gradcu je sledil učiteljski zbor velikovške šole, temu pa še skupna ekskurzija učencev in učiteljev obeh šol po avstrijski Koroški. Sodelovanje se je nadaljevalo s tak-

šnimi ali drugačnimi občasnimi stiki, najpomembnejši kakovostni premik pa je nastal po temeljitih pripravah v tem šolskem letu 21. aprila 1991, ko je prva skupina srednješolcev iz Velikoveca dopotovala k slovenjegraškim gostiteljem in se razporedila po njihovih domovih z namenom, da se za ves teden vključi v šolsko delo na gostujoči šoli. Skoraj samoumevno je, da jih je vodil prof. A. Schellander, zdaj že kot dolgoletni pobudnik tega prekomejnega sodelovanja. Slovenjegraška skupina je z enakim namenom odšla v Velikovec 22. aprila 1991 in se nastanila v tamkajšnjem dijaškem domu poklicne šole.

Obe skupini so sestavljali dijaki, ki se v svoji šoli učijo sosednji jezik, torej slovenščino oziroma nemščino kot redni šolski predmet. Predvsem na tej podlagi je možna vključitev v redni pouk oz. je vsaj bistveno olajšana, čeprav marsikaj omogoča že skupni prvi tuji jezik angleščina kot tudi sorodnost številnih strokovnih predmetov, zlasti računalništvo kot osnova za obdelavo podatkov na področju gospodarstva. Posebno privlačna pa je pri tem gotovo sprememba okolja – druga šola, drugi sošolci, drugi učitelji v sosednji državi. Poleg tega je celotedenski spored bivanja v Slovenj Gradcu vključeval skoraj vsak dan še kaj dodatnega: potovanje v Ljubljano z obis-

kom tamkajšnje ekonomske šole, ogled Velenja, slovenjegraških kulturnih ustanov, Vorančevih Kotelj in Raven ter kakšen večer za današnjo mladino neizogiben pohod v disco.

Nekaj podobnega je doživljala slovenjegraška skupina v Velikovcu pod vodstvom prof. Danice Doler – Švabove. Morda je ravno s tega vidika takšna izmenjava učencev z enim samim tednom prekratka. nujnih spremljevalnih, tako rekoč protokolarnih vsebin je namreč toliko, da je delo v razredu vendarle prikrajšano.

Obe skupini sodelujočih učencev sta se po opravljanju tednu gostovanja srečali na srednji šoli v Slovenj Gradcu, ki se je končalo s skupnim piknikom v lovski koči nad Selami pod Uršljo goro. Vtisi enih in drugih so bili zadovoljni in spodbudni v prepričanju, da so doživeli veliko lepega, koristnega in pomembnega. Obe šoli sta s tem kot prvi prebili led na tem področju med Avstrijo in Slovenijo in se zapisali v zgodovino meddržavnih šolskih stikov. Hkratne krajše izmenjave učencev so lahko tudi najustreznejši prehod na možne daljše oblike izmenjave ali skupnega izobraževanja, kot ga predvideva vzajemni šolski poskus z enotno trgovsko akademijo za sedaj na prostoru Avstrija – Slovenija – Italija v okviru povezav Alpe-Jadran, za kar je pobuda, ki jo je deželni šolski svet Koroške že potrdil, prišla prav z velikovške trgovske akademije.

F.L.

ZA NAŠE PLANINCE

ureja: Lubo Urbajs

Hoja s palicama

Pred nedavnim sem se s prijateljem napotil na bližnjo goro Golinje/Gallin v Osojskih Turah. Malo nad vasjo Toporje/Töpriach je iz gozda prišla naproti stara ženica in se zapletla z nama v pogovor. Ko je videla, da hodim s palicama, je ponosno in posmehljivo dejala: „Stara sem že 83 let in pri hoji ne potrebujem palic.“ Ne samo starejši ljudje, tudi mladina se odkrito posmehuje ljudem, ki hodijo s palicami. Vendar se ni kaj posmehovati. Hoja s palicami se vedno bolj uveljavlja med planinci. To smo lahko opazili tudi na vsakoletnem spominskem pohodu „Arihova peč“, kjer se okrog 90 odstotkov pohodnikov poslužuje palic.

Danes predvsem zdravniki priporočajo planincem hojo s palicama, to pa predvsem zato, ker se z njihovo pomočjo bistveno razbremenjujejo noge (sklepi).

Kdor pravočasno, to je že v mladosti, pri hoji uporablja palice (in ne čaka, da ga začnejo boleti kolena), lahko prepreči degeneracijske poškodbe v starosti. Ugotovljeno je, da pri vsaki opori s palico razbremenimo spodnje dele telesa za pet do osem kilogramov, to velja za ravnino – za hrib ali navzdol pa je razbremenitev seveda še mnogo večja. Že

pri hoji v ravnini v eni uri razbremenimo spodnji del telesa za približno 15 ton. Hoja s palicama ima še eno prednost – pri hoji po hribih je človekovo telo bolj zravnano in zgornji del telesa zaradi prestavljanja palic bolj razgiban, to pa bistveno izboljša prezračevanje pljuč, kar je še posebno pomembno pri hoji v večjih višinah. Industrija danes poleg

navadnih palic izdeluje tudi dvo- in trodelne teleskopske palice, ki imajo to prednost, da jih po uporabi lahko skrajšamo in damo v nahrbtnik. Te palice dobite v vsaki športni trgovini. Poslužite se jih! Mladino pa naj ne bo sram, če bo hodila s palicama, saj se ji bo to v poznejših letih zelo obrestovalo.

Dia-predavanje v Bilčovsu

V soboto, 27. aprila sta Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ in Slovensko planinsko društvo Celovec pri Miklavžu v Bilčovsu pripravila dia-predavanje domačina, fotoamaterja Tonija Valentiniča.

Številne zbrane poslušalce, med katerimi je bil tudi predsednik Slovenskega planinskega društva Hanzej Lesjak, je v imenu društev pozdravil podpredsednik „Bilke“ Tomaž Gasser in predal besedo predavatelju. V pestrih barvnih diapozitivih je Toni Valentinič najprej predstavil planinsko dejavnost Bilčovščanov (nekdanj najbolj aktivne planinske skupine naših planinskih organizacij na Koroškem), nato pa še zanimivo fotokroniko domačega kraja.

Čeprav je Toni „oborožen“ samo z navadnim fotoaparatom, se njegove slike lahko kosajo z deli izkušenih fotoamaterjev. To spet potrjuje, da se uspešen posnetek lahko spočne le v fotoamaterjevi glavi, zato tudi dragocen fotoaparat ni vse za fotografiranje.

Posebnost Valentiničeve fotografije je tudi v tem, da zna z njo vnesti na platno hudomušne prizore, ki pri poslušalcih oz. gledalcih vzbujajo smeh in veselo razpoloženje, kar napravi predavanje privlačno in uspešno.

Toniju Valentiniču želimo tudi v prihodnje veliko veselja in uspeha pri fotografiranju, še prav posebno na planinskih pohodih.

Tragedija slovenske himalajske odprave

Pri poskusu vzpona na glavni vrh Kangčendzeng (8586 m) sta se smrtno ponesrečila Marija Frantar in Jože Rozman, ki sta sodelovala v slovenski himalajski odpravi Kangč'91. Ko so člani odprave že preplezali prvenstveno smer na južni vrh in osvojili glavni in centralni vrh, sta poskušala tudi Marija Frantar in Jože Rozman, vpon pa sta 150 metrov pod vrhom prekinila in začela sestopiti. Med sestopom sta 3. maja zdrsnila in izgubila življenji. Tragično preminula alpinista so člani slovenske odprave pokopali v vnožju gore.

KULTURNE
NOVICE

CELOVEC. – V Evropski hiši v celovski Reitschulgasse so v torek odprli razstavo na temo „Doživeta arhitektura Zilje, Roža in Podjune“. Razstava, ki sta jo organizirali Krščanska kulturna zveza in Mohorjeva založba, prikazuje arhitekturne posebnosti dvojezičnega ozemlja, strokovno pa jo je pripravil univ. prof. dr. Peter Fister, ki ga poznamo tudi že s številnih predavanj po naših krajih. Ta je poskrbel tudi za uvod v razstavo, ki bo na ogled še do 31. maja (od ponedeljka do petka, od 10. do 18. ure).

ŽELEZNA KAPLA. – SPD „Zarja“ vabi v sredo, 29. maja ob 20. uri v farno dvorano v Železni Kapli na slavnostno kulturno prireditev ob 20-letnici delovanja svoje folklorne skupine. Poleg folkloristov, ki bodo nastopili s koroškimi, ziljskimi in gorenjskimi plesi, bosta zapela MePZ „Zarja“ ter Obirbuam, prikazali pa bodo tudi diaposnetke o delovanju folklorne skupine.

GRADEC. – Graški „Forum Stadtpark“ v mesecu maju vabi še na tri zanimive prireditve (začetek ob 20. uri). Danes si v seriji „avantgardistični film“ lahko ogledate filmski ep „Martin Arnold“, jutri pa se bodo predstavili avtorji Wolfgang Hildesheimer, Bodo Kirchhoff, Klaus Hoffer in Günther Freitag, ki bodo v soboto (ob 11. uri) oblikovali tudi poseben literarni konverzatorij. Hkrati pa „Forum Stadtpark“ opozarja, da je v lastni ediciji založil umetniško zbirko Marcusa Geigerja „Pokličem te jutri!“

CELOVEC. – Zamisel je bila nenavadna, zato pa tem bolj privlačna: v pasaži delavske zbornice v Celovcu smo si lahko ogledali skupno likovno razstavo Gerharda in Nadine Riepler. Nenavadno ob tem pa je, da sta se s slikami na temo „Z roko v roki“ predstavila 39-letni oče in komaj osemletna hčerka. V njunih skupnih delih je opaziti mnogo veselja do umetniškega oblikovanja, predvsem pa sta prepričala s krepkimi pisanimi barvami, otroškimi črtami in dobro izdelanimi ploskvami.

DOBRLA VAS. – V dobrolskem samostanu, ki ga ta čas obnavljajo in izgrajujejo, se je pretekli teden na otvoritvi posebne razstave zbralo mnogo domačinov. Poleg del koroških slikarjev (Jan Puinbroek st., Franz Brandl, Armin Guerino, Jan Puinbroek ml.) si lahko ogledate tudi nekatere slike znanega Friedensreicha Hundertwasserja.

Po poraznih rezultatih ankete s 15-letnimi dijaki:

Izobraževalna politika v Avstriji v slepi ulici?

V zadnjih tednih so se v časopisju vrstile novice, ki so izkazovale slabo spričevalo našemu izobraževalnemu sistemu: vajenci menda ne znajo računati, slabo berejo in ne poznajo pravopisa, nivo izobraževanja v srednjih in višjih šolah nenehno pada, 50 do 70 odstotkov študentov nikoli ne konča svojega študija ipd.

Je torej naš izobraževalni sistem zašel v slepo ulico?

Na to vprašanje sta nedavno tega na tiskovni konferenci skušala odgovoriti namestnik deželnega glavarja dr. Christoph Zernatto ter predsednik deželnega šolskega sveta prof. Hugo Reinprecht, ki je hkrati svetovalec ljudske stranke za področje izobraževanja.

Zernatto je med drugim dejal, da za slabo stanje izobraževalnega sistema ni smiselno valiti krivdo na učitelje, starše ali celo otroke, napačna je bila izobraževalna politika v zadnjih letih, ki je v ospredje postavljala socialni prestiž, ne pa nadarjenost in usposobljenost učencev.

Tudi če socialistična izobraževalna politika zagovarja enake možnosti za vsakogar, pa vendarle ne moremo

mimo dejstva, da ni vsakdo sposoben za višje izobraževanje. Eden je boljši rokodel-

Namestnik deželnega glavarja dr. Christoph Zernatto (ÖVP).

lec, drugi lažje „dela z glavo“, tretji rad dela v družini, četrti raje sam... Vsa te dejstva stva pa je treba upoštevati tudi pri izobraževanju.

„Ta čas je žal tako,“ je v tej zvezi dejal Reinprecht, „da se starši v javnosti sramujejo povedati, da njihov otrok obiskuje le glavno šolo. Tem in njihovim otrokom pa se s tem dela krivica!“

Vse več staršev se torej odloča, da dajo svojega otroka v srednjo šolo, pri tem pa premalo upoštevajo otrokovo sposobnost za tovrstno izobraževanje. S tem pa se dostikrat prične začaran krog: dijak šolo „zmore“ le z dodatnimi urami inštruktorja, s ponavljanjem razredov ipd. Ko pa konča z maturo, ne najde primerne zaposlitve. Zato se veliko maturantov odloči za študij na univerzi, čeprav za to niso sposobni. Posledica je predčasno prenehanje študija (okrog 50%), tisti pa, ki ga vendarle zaključijo, spet ne najdejo zaposlitve (npr.: srednješolski učite-

lji, medicinci ipd.).

Za izboljšanje izobraževalnega sistema je Zernatto predlagal sledeče ukrepe:

- novo koncepcijo tako imenovane glavne šole (s težišči, ki upoštevajo „nadarjenost“ otrok);
- večje število različnih šolskih tipov naj bi bolj upoštevalo tudi različne stopnje nadarjenosti učencev/dijakov/solarjev;
- boljši izobražbeni nivo učiteljev v smislu „najboljše učitelje za naše otroke“;
- več (poklicnega) svetovanja staršem in njihovim otrokom, da ne bo pri (poklicnih, izobraževalnih) odločitvah v ospredju le tako imenovani „socialni prestiž“;
- po potrebi uvedba celodnevne šole (npr. za vse tiste otroke, kjer sta oba starša zaposlena);
- srednje in visoke šole naj bi obiskovali le tisti, ki so za to primerno sposobni (o tem pa naj ne bi odločal le enkratni sprejemni izpit!).

Štefka Vavti

Dr. Antoni zagovarja integrativni izobraževalni sistem:

„Več individualnega pouka na naših osnovnih šolah!“

V diskusijo o potrebi po temeljitih spremembah v avstrijskem izobraževalnem sistemu, predvsem v obveznem šolstvu, se je vključil tudi vodja celovškega centra za šolske poskuse ter razvoj šol dr. Dieter Antoni. Njegova glavna izpoved na tiskovni konferenci v Celovcu: na naših obveznih šolah mora pouk postati bolj individualen in diferenciran, izobraževalni sistem pa naj bi postal integrativen, ne pa izločevalen!

Kot je znano, je razpravo o učinkovitosti avstrijskega izobraževalnega sistema na ljudskih in glavnih šolah dosegla višek z objavo rezultatov testa, ki so ga opravili med vajenci na Zgornjem Avstrijskem. Analiza je pokazala, da se je 27 odstotkov testiranih pri branju „bolj slabo“ odrezalo, 39 odstotkov jih je prejelo „srednjo“ oceno, zadovoljivo brala pa jih je le tretjina.

Antoni je s tem v zvezi poudaril, da bo moral izobraževalni sistem ter njegovi izvajalci, učitelji na osnovnih oz. obveznih šolah, v prihodnje bolj upoštevati različna osnovna izhodišča otrok pri vstopu v šolo.

„Učenje v sokoraku“ ali drugače rečeno, da se mora vsak otrok v enakem času naučiti isto snov in doseči

enak učni cilj, ni uresničljivo, zato se mora geslo glasiti: vsakemu otroku svoje, toda ob svojem času,“ je dejal Antoni. Pouk na osnovnih šolah bo po mnenju socialističnega poslanca v avstrijskem parlamentu moral postati bolj individualen in diferenciran, osebno si lahko predstavlja razširitev prve osnovne stopnje (prvi in drugi razred ljudske šole) na tri leta za tiste otroke, ki zaradi svoje zrelostne stopnje oz. izhodiščne pozicije v dveh letih niso sposobni doseči nivo znanja, s katerim bi lahko vstopili v tretji razred.

Z reševanjem tega problema na ta način pa bi izobraževalni sistem postal dejansko integrativen, saj bi se s tem izognili izločevanju nezrelih in manj nadarjenih

otrok iz razredov, je dejal Antoni.

Vodja centra za šolske poskuse se je tudi zavzel za nove učne oblike in dejal, da bo treba „frontalni pouk“ znatno nadomestiti z novimi oblikami, na primer z odprtim, projektnim poukom itd. S tem v zvezi je izpostavil pozitivne izkušnje v dvojezičnem šolstvu na Koroškem ter poudaril, da se je novi avstrijski učni načrt za osnovne šole iz leta 1986 v največji meri uresničil prav na dvojezičnih ljudskih šolah na Koroškem.

Izobraževanje in izpopolnjevanje učiteljev in učiteljev pa, je dodal Antoni, se bo moralo v marsičem spremeniti. Zahteval je permanentno in tudi obvezno izobraževanje in izpopolnjevanje in pri tem opozoril na rezultate študije „Club of Rome“, v kateri strokovnjaki napovedujejo, da bo leta 2010 v povprečju vsakdo v svoji delovni dobi moral 10 do 15-krat menjati svoj poklic in s tem tudi svojo kvalifikacijo, da bo lahko

Državni poslanec SPÖ dr. Dieter Antoni

sploh preživel oz. našel novo zaposlitev. Skratka: izobrazba ni nikoli zaključena, potrebno se bo nenehno usposabljati za razne poklice.

Na tiskovni konferenci pa je Antoni tudi opozoril na potrebo po integraciji vse večjega števila otrok tujih delavcev in priseljencev iz vzhodnih in jugovzhodnih evropskih držav. Na koroških šolah je teh otrok sedaj že blizu 1000, njihovo število pa bo v prihodnjih letih še naraslo, je napovedal Antoni in poudaril, da naloga avstrijskega izobraževalnega sistema ne bo le, da tem otrokom posreduje znanje nemškega jezika, ampak da hkrati upošteva in razvija njihovo narodnostno in kulturno identiteto in zavest.

Ivan Lukan

Datum	Kraj	PRIREĐITVE	Prireditelj
Četrtek, 23. 5. 20.00	pri Adamu v Svečah	WIENER TSCHUSCHENKAPELLE – koncert	SPD Bilka, SPD Končna
Četrtek, 23. 5. 20.00	v domu v Tinjah	KONFLIKTI MED STARŠI IN OTROCI predava: dr. Heidelinde Raab	Sodalitas
Petek 24. 5. 20.30	pri Florjanu v Vogrčah	WIENER TSCHUSCHENKAPELLE – koncert	SPD Edinost Piberk
Petek, 24. 5. 14.00	v zadrugi v Kotmari vasi	ANALIZA TAL – strokovno predavanje	KIS, zadruga Kotmara vas
Petek, 24. 5. 8.00	v domu v Tinjah	TISK NA BLAGO – tečaj za spretno roke. Vodi: Erika Maile	Sodalitas
Sobota, 25. 5. 20.00	pri Miklavžu v Bilčovsu	HOČETE IGRATI Z MANO? nastopa: mladinska igralna skupina KPD „Planina“ iz Sel	SPD Bilka
Sobota, 25. 5. 9.00	v zadrugi v Bilčovsu	ANALIZA TAL – strokovno predavanje	KIS, zadruga Bilčovs
Sobota, 25. 5. 20.00	v kulturnem domu v Ledincih	GALLUS PO SVETU – koncert. Nastopajo: MePZ „Gallus“ iz Celovca, Kranja in Buenos Airesa, Troblini kvartet „Gallus“ iz Ljub- ljane in „Gallus consort“ iz Trsta. Ponovitev: v nedeljo, 26. 5., ob 20.00 v Neue Burg v Velikovcu	KKZ, MePZ „Jakob Petelin Gallus“ iz Celovca
Nedelja, 26. 5. 17.30	pri Joklnu v Celovcu	ČENČA – lutkovna predstava Nastopa: lutkovna skupina iz Kranja	KP pri Joklnu, SPZ
Nedelja, 26. 5. 9.00	v Modestovem domu v Celovcu	GOVORNIŠKI TEČAJ – SI ŽE ZMERAJ HOTEL...	Katoliška mladina
Torek, 28. 5. 10.00	v domu v Tinjah	SELE IN SELANI – narodnopsna raziskava na- čina življenja. Predava: dr. Marija Makarovič	Sodalitas
Torek, 28. 5. 20.00	v domu v Tinjah	PRVA SLOVENKA NA MOUNT EVERESTU – prof. Marija Stremfelj (Kranj)	Sodalitas
Nedelja, 26. 5. 9.30	v Modestovem domu v Celovcu	MLADINSKI DAN – zbiranje, maša, razne postaje	KM
Torek, 28. 5. 17.00	v farni dvorani v Šentjakobu	OTROCI SO NAJBOLJŠE IGRAČE Nastopajo: učenci srednje šole iz Slovenj Gradca	SPZ, SPD Rož
Torek, 28. 5. 19.30	v Mladinskem domu v Celovcu	ZID ALI NOVO TRPLJENJE MLADEGA W. – Nastopajo: učenci srednje šole iz Slovenj Gradca	SPZ, Mladinski dom

RAZSTAVE

CELOVEC

- Pri Joklnu – Jože Ciuha, grafike (do 20. 6.)
- Galerija Carinthia – Max Weiler, risbe iz let 1950 – 1990 (do 1. 6.).
- Koroška deželna galerija – Cornelius Kolig, projekt RAJ (do 9. 6.)
- Galerija v Mestni hiši – Španska grafika 1970 – 1989 (do 2. 6.)
- Evropska hiša – Doživeta arhitektura Zilje, Roža in Podjune (do 31. 5.)

Rešitev križanke

1	W	2	H	3	O	4	I	5	S	6	W	7	H	8	O
9	H	E	R	K	U	L	E	S							
10	O	R	J	A	K							11	L	W	
12	I	K	A	R							13	P	S	I	
14	S	U	K								15	B	R	I	E
16	W	L									17	P	R	I	N
18	H	E	19	L	S	I	N	K	I						
20	O	S	W	I	E	C	I	M							

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 17. 5. 1991

		dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$	11,75	12,25
za 1 angleški funt	£	20,50	21,30
za 100 franc. frankov	f	204,00	212,00
za 100 ital. lir	Lit	0,929	0,969
za 100 dinarjev	DIN	40,00	60,00
za 100 švic. frankov	sfr	815,50	843,50
za 100 holand. guldnov	Hfl	614,00	636,00
za 100 nemških mark	DM	692,00	714,00

 Posredujeta: Posojilnica-Bank,
Zveza-Bank, Celovec

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar, dr. Štefka Vavti.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT d.o.o., Vodnikova 133, 61000 Ljubljana, Slovenija telefoni: 061/555-524 (komercialna) 061 554-045, 061/557-185 (centrala), telefaks: 061/555-343.

SLOVENSKA ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

Mikschallee 4,
9020 Celovec, telefon:
(0 463) 32 385

VRTNARSTVO

BÖHMING Franz : Delo v vrtu : praktični priročnik. – (2. izd.) – Maribor : Obzorja, 1988. – 395 str. : ilustr.

BECKETT Kenneth A. & David CARR & David STEVENS : Vrt v lončkih : razkošje rastlin na balkonu, terasi in dvorišču. – Lj. : CZNG, 1987. – 167 str. : barvne ilustr.

GARLAND Sarah : Zeliščni vrt : gojenje dišavnic in zdravilnih zelišč na domačem vrtu. – (Lj.) : CZNG, 1987. – 167 str. : barvne ilustr.

DER GARTEN : Planung – Gestaltung – Pflege : ein Ratgeber rund um den Garten. – Liechtenstein : International Book Sales Establishment Balzers, 1990. – 592 str. : barvne ilustr.

GOLOB Izidor : Vrt in letni časi : priročnik o vrtnem cvetju in sobnicah za vse letne čase za mnoga leta. – V Lj. : Prešernova družba, 1988. – 198 str. : barvne ilustr.

KRIŠKOVIČ Pavao : Biološko pridelovanje hrane : praktična uporaba biološkega pridelovanja. – Lj. : Kmečki glas, 1989. – 217 str. : barvne ilustr.

LOTTO

19 24 25 29 31 41 (42)
Joker: 1970938 b. j.

TOTO

21X 11X X2X 1XX
Stava: 1:2, 2:1, 0:0, +3 b. j.

TRIBUNA BRALCEV

„Satansko zavezništvo“

Štirideset let po strašni moriji druge svetovne vojne naj bi med potomci slovenskih bratov, ki so si hudo prizadejali, prišlo do neke (po) sprave. S tistimi, ki so takrat sejali „satansko seme“ (in pa tudi želi) so računali že davno poravnani, najbrž z markami ali šilingi.

Strah me je, ko berem v dneh, ki utegnejo postati usodni, tudi v slovenskem koroškem listju toliko o pravici, samostojnosti, odločnosti in tako malo o miru. Smilijo se mi matere, žene, ki že jočejo za svojimi sinovi, možmi, ki so in (upam, da ne) bodo pustili življenje za „dobro in pravično stvar“, vseeno na kateri strani. Prizori zgodovinskih žaloiger se z neusmiljeno vztrajnostjo ponavljajo. Treba bo novih spomenikov!

Koroški Slovenci naj bi bili spet nekako soudeleženi. Nam samim je prav malo do tega. Pa se že najdejo misijonarji, kot je

neki Tadej Bartok v NT (3. in 10. maja 1991), ki ne poroča temveč enooko hujšaško opozarja na „okupacijo suverene hrvaške države“, o „srbskih teroristih“, ki so „rezali vratove, ušesa in izkopavali oči...“

Zločin se pričinja z besedo. Nепreverjene vesti, tako lahko raztresne med ljudstvo, so v težkih časih zares satanovo seme. (Na Koroškem smo doslej poznali podobne izlive le iz nekega PUSTega peresa.)

Srbi in Hrvati govorijo en jezik, pa se ne razumejo. Mar je sveta stvar, za katero se borijo, res boj za pravo vero (gl. komentar v „Nedelji“, 12. maj 1991)? Bog nas varuj!

Težko je priti do miru. Odločnost je premalo, treba je tudi popustljivosti ali krščanske ljubezni. Lepa beseda vedno svoje mesto najde, pa naj je čas še tako vihrav. Svoboda pa ima (tudi brez komunizma) svoje meje, in sicer tam, kjer se pričinja svoboda sočloveka.

T. Ogris, Tuče

Vabilo

Odbor šolske skupnosti na Zvezni gimnaziji in zvezni realni gimnaziji za Slovence v Celovcu priredi v nedeljo, dne 2. 6. 1991 ob 14.30 uri v veliki dvorani doma sindikatov v Celovcu

ŠOLSKO AKADEMIJO

pod geslom

„Jeziki – spremljevalci v jutrišnjo Evropo“

SCHÜLERAKADEMIE

unter dem Motto

„Sprachen – Begleiter ins Europa von morgen“

Poleg raznih skupin Zvezne gimnazije in zvezne realne gimnazije za Slovence sodelujejo kot gostje kulturni ustvarjalci Katoliškega prosvetnega društva Drava iz Žvabeka, dijaki dunajske judovske gimnazije „Zwi Perez Chajez“, učenci gimnazije Lužiških Srbov iz Budyšina (bivša NDR) in gojenke petletne šole za gospodarske poklice iz Šentpetra pri Šentjakobu v Rožu

Odbor šolske skupnosti na Zvezni gimnaziji in zvezni realni gimnaziji za Slovence

Einladung

Der Schulgemeinschaftsausschuß am Bundesgymnasium und Bundesrealgymnasium für Slowenen in Klagenfurt veranstaltet am Sonntag, dem 2. 6. 1991, um 14.30 Uhr im Festsaal des Gewerkschaftshauses in Klagenfurt eine

Neben verschiedenen Gruppen des BG und BRG für Slowenen wirken als Gäste auch Kulturschaffende des Katholischen Kulturvereins Drava aus Schwabegg, Schüler des jüdischen Gymnasiums „Zwi Perez Chajez“ aus Wien, Schüler des Gymnasiums der Lausitzer Sorben aus Bautzen (ehemalige DDR) und Schülerinnen der 5-jährigen Lehranstalt für wirtschaftliche Berufe in St. Peter bei St. Jakob i.R. mit.

Der Schulgemeinschaftsausschuß am Bundesgymnasium und Bundesrealgymnasium für Slowenen

23.-28. 5.	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV SLOVENIJA
ČE 23. 5.	10.30 Čujte signale; 13.35 Zahodno od Santa Feja; 15.00 Otroški spored; 15.30 Oddaja za najmlajše; 17.10 Wurlitzer; 18.05 Mi; 18.30 Dr. Kulani; 19.21 Novo v znanosti; 19.20 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Harald Junke; 21.20 Pogledi s strani; 21.30 La Boum II; 23.15 World Music Award 1991.	17.05 Leksikon umetnikov; 17.15 Ubijamo, kar ljubimo; 18.00 Pisarna, pisarna; 18.30 Povej resnico; 18.55 Lotto - studio; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Notranjepolitični report; 21.00 Za ljubitelje filmov; 21.30 Pozor, kultura; 22.30 Klub 2.	9.00 Bendji; 9.55 P. Yeldham; Heroji; 15.30 Mozaik; 16.00 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.10 Mandarinska revolucija; 18.40 Spored za otroke; 18.40 Čriček išče sonce; 19.30 Dnevnik; 20.05 Velik zasuk; 21.00 Tednik; 22.05 Dnevnik; 22.25 Sova; Ti in jaz.
PE 24. 5.	12.15 Notranjepolitični report; 13.35 Zahodno od Santa Feja; 15.00 Otroški spored; 15.30 Oddaja za najmlajše; 16.10 Dusty; 17.10 Wurlitzer; 18.05 Mi; 18.30 Dr. Kulani; 19.21 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Primer za dva; 21.25 Pogledi s strani; 1.15 Čas v sliki.	16.10 Če ločitev, potem ločitev; 17.30 Turizem ob primeru Kenije; 18.00 Pisarna, pisarna; 18.30 Milijonsko kolo; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Dokumentacija; 21.15 Šiling; 22.00 Čas v sliki; 22.30 Ne glej nazaj - Bob Dylan v portretu; 0.10 Generacija beata.	9.00 Klub Klobuk; 10.10 Velik zasuk; 15.30 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 18.15 Spored za otroke; Hči morskih valov; 19.30 Dnevnik; 19.59 Zrcalo tedna; 20.20 Izgubljeni svetovi, izgubljena življenja; 21.05 V cityju; 22.00 Dnevnik; 22.20 Sova; Dragi John, Let puščice.
SO 25. 5.	11.00 Ena preveč v haremu; 15.10 Comedy Capers; 15.25 Hiša v Jeruzalemu; 15.30 Otroški spored; 16.00 Otroški Wurlitzer; 17.35 Trivial Pursuit; 18.05 Nogomet; 18.30 Dr. Kulani; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Glasbeni skedenj; 21.50 Model in vohun; 22.40 Apology; 0.20 Čas v sliki; 1.50 Ekslibris.	15.15 Tako plešejo na Dunaju; 16.00 Pogled v deželo; 16.45 Tek leta; 17.00 Točke, metri in sekunde; 17.45 Kdo me želi; 18.00 Pisarna, pisarna; 18.30 Slike iz Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Kam in nazaj; 22.05 Čas v sliki; 22.10 Večerni šport; 22.40 Romy '91.	9.00 Radovedni Taček, Čriček išče sonce, Periskopov Raček; 14.40 Kapitan Nemo in podvodno mesto; 16.20 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 18.30 Skozi hudičeva vrata; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.35 Ona+on; 22.30 Sova; Na zdravje, Twin Peaks, Zlobnost.
NE 26. 5.	12.30 Orientacija; 13.10 Pisarna, pisarna; 13.35 Trapec; 15.20 Tisoč mojstrov; 15.30 Otroški spored; 16.10 Daktari; 17.10 Velikih 10; 18.30 Dr. Kulani; 19.15 Lotto - žreb; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Šport; 20.15 V miru živeti; 21.00 Dokumentacija; 22.05 Mozartov kalendarij.	12.50 Kompjuterska animacija; 13.00 Dober dan, Koroška; 13.30 Slike iz Avstrije; 15.45 Športno popoldne; 17.15 Klub seniorjev; 18.00 Pisarna, pisarna; 18.30 Slike iz Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Primer za ljudskega tožilca; 20.15 Ženska se uveljava; 22.00 Čas v sliki.	8.40 Otroška matineja: Živ žav, hči morskih valov; 10.15 V znamenju zvezd; 10.45 Muppet show; 11.40 Obzorja duha; 12.30 Priljubimo tišini; 13.10 Titanic; 14.40 Saga o Forsythih; 15.33 Sova, pon.; 20.15 Diploma za smrt; 21.00 Zdravo; 22.20 Dnevnik; 22.40 Sova.
PO 27. 5.	13.45 Srečanje v naravi; 14.15 Vrnitev angela; 15.00 Otroški spored; 15.30 Oddaja za najmlajše; 16.35 Ding dong; 17.10 Wurlitzer; 18.05 Mi; 18.30 Dr. Kulani; 19.21 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Šport v ponedeljek; 21.15 Pogledi s strani; 21.25 Peter Strohm; 22.15 Od blizu.	17.30 Lindenstraße; 18.00 Pisarna, pisarna; 18.30 Maksimalno veselje; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Gozdarska hiša Falkenau; 21.08 Mojstri kuhajo; 21.15 Kompas; 22.00 Čas v sliki; 22.30 Dokumentacija; 23.15 Nočni studio; 0.15 Čas v sliki.	9.00 Ciciban, dober dan: Pojdi nekam, ne ve se kam; 15.10 Obzorja duha; 15.30 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Mozaik; 18.30 Spored za otroke; Radovedni Taček, Alf; 19.30 Dnevnik; 20.05 Mister Dolar; 22.15 Dnevnik; 22.40 Osmi dan; 23.25 400 let slovenske glasbe; 0.05 Sova.
TO 28. 5.	12.10 Šport v ponedeljek; 13.35 Zahodno od Santa Feja; 15.00 Otroški spored; 15.30 Oddaja za najmlajše; 17.10 Wurlitzer; 18.05 Mi; 18.30 Dr. Kulani; 19.21 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Rekordne ptice; 21.07 Pogledi s strani; 21.15 Nisem morilec; 0.10 Magnum.	17.00 Tiskani mediji; 17.15 Vajeniški poklici: čevljarstva in usnjarska industrija; 17.30 Orientacija; 18.00 Pisarna, pisarna; 18.30 Dobro si tulil; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Jolly Joker; 21.07 Zunanjepolitični report; 22.00 Čas v sliki.	9.00 Zgodbe iz školjke; 10.00 Šolska tv; 10.55 Mozaik; 15.30 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 18.10 Spored za otroke; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Ime mi je Steven; 21.10 Kavarna; 22.15 Dnevnik; 22.35 Sova; Črnigad, Na poti k mavrici; 23.50 Video strani.

Možnosti študija v Republiki Sloveniji

Republiški sekretariat za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo Slovenije že od leta 1976 dalje štipendira študente iz zamejstva ter otroke slovenskih izseljencev, bodisi na srednjih šolah, predvsem pa so štipendije namenjene študiju na višjih in visokih šolah v Sloveniji.

V letošnjem šolskem letu štipendiramo 35 študentov iz Tržaške pokrajine, 9 študentov iz Koroške, 8 študentov iz Porabja ter 21 študentov izseljencev.

V tej kratki informaciji bi radi opozorili predvsem na možnosti in pogoje za študij v Sloveniji ter opozorili na tiste študijske smeri, ki so po sporazumu med Avstrijo in Jugoslavijo recipročno priznane. Avstrija in Jugoslavija sta v letu 1977 sklenili sporazum o vzajemnem priznanju zaključnih spričeval srednjih šol, v letu 1980 pa sta državi sklenili tudi sporazum o vzajemnem priznanju visokošolskega študija.

V primeru, da študent izbere v Sloveniji tako študijsko smer, ki ni recipročno priznana, tedaj se mu spričevalo v Avstriji prizna na podlagi predpisov, ki v republiki Avstriji urejajo v tujini opravljeni študij.

Ostali pogoji in možnosti za študij v Sloveniji so naslednji:

- študentje iz zamejstva dobijo štipendijo RSVITK, če k prošnji za štipendijo priložijo priporočilo ene od osrednjih slovenskih organizacij (na Koroškem);

- študentje iz zamejstva imajo prednost pri sprejemu v študentske domove;

- zamejski študentje ne opravljajo sprejemnih izpitov za vpis na višje in visoke šole, razen za študij medicine in stomatologije (vendar tudi tu po drugačnih kriterijih; kot vsi ostali pa morajo opravljati preizkus nadarjenosti na umetniških smereh – roki za preizkus nadarjenosti so že v mesecu juniju ali juliju (Akademija za likovno umetnost, Akademija za glasbo, Akademija za gledališče, radio, film in televizijo, Arhitektura ter na Fakulteti za telesno kulturo).

Druga možnost, ki jo omogoča meddržavni sporazum med Jugoslavijo in Avstrijo, je ta, da študentje iz Koroške izkoristijo polletno ali enoletno štipendijo v Sloveniji, medtem ko so redno vpisani in študirajo na kateri od avstrijskih univerz. Doslej so te štipendije izkoristili predvsem študentje, ki študirajo v Avstriji slavistiko ali katero od nacionalnih ved, ter so med pol ali enoletnim študijem v Ljubljani izpolnili svoje znanje oz. pripravili gradivo za svoje diplomsko delo.

Kdor se v šolskem letu 1991/92 namerava odpraviti na študij v Slovenijo ali želi kaj več informacij o tem, naj se čimprej obrne pisno ali kar po telefonu na Republiški sekretariat za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo, Ljubljana, Župančičeva 6 (na ime Karla Pristovšek – telefon 061/331-655 ali Viljano Lukas – telefon 061/331-411), razpis z vsemi vpisnimi pogoji pa lahko dobi v tajništvu svoje šole.

Vsem letošnjim maturantom želimo uspešno maturo ter ustrezno izbiro nadaljnje študijske poti.

Republiški sekretariat za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo Slovenije

Večerna gimnazija v Beljaku omogoča maturo za zaposlene

Na zvezni gimnaziji za zaposlene v Beljaku, St. Martinstr. 7, že 16 let obstaja možnost, da zaposleni dosežejo maturo na drugi izobraževalni poti.

Gimnazijo lahko obiskujejo osebe, ki so starejše od 17 let. Prav tako je tudi možno, da se dijaki, ki niso dokončali srednje šole, vpišejo v višji semester večerne gimnazije. S tem lahko dosežejo zrelostni izpit brez časovnega zaostanka. Ocene, katere so šolarji prejeli na dnevni gimnaziji, bodo pri zaključnih izpiti upoštevane, manjkajočo snov predmeta pa morajo nadoknaditi do začetka 9. semestra. Tudi absolventom t.i. mature za uradnike (B-matura) bodo priznani vsi uspešno zaključeni izpiti.

Pridite tudi Vi k neobveznemu posvetu in se informirajte o teh možnostih in ponudbah.

Podrobnejše informacije prejmete pri ravnateljstvu Zvezne gimnazije za zaposlene, 9501 Beljak, St. Martinstr. 7, tel. 04242/24 3 83 (vsak dan od 8. do 12. ure).

RADIO KOROŠKA

18.10–19.00

SLOVENSKE ODDAJE

Četrtek, 23. 5. Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 24. 5.
18.10 – 18.30 Obzornik

Sobota, 25. 5. Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 26. 5.
6.30 – 7.00 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel (dekan P. Kassl)
18.10 – 19.00 Dogodki in odmevi – narodopisna oddaja (dr. Feinig)

Ponedeljek, 27. 5. 70 let Slovenskega čebelarstva društva Šmihel

Torek, 28. 5. Partnerski magazin

SPOROČILO SLOVENSKEGA ODDELKA ORF

V zadnjem času smo iz aktualnih razlogov vse pogostejše morali spremeniti vsebino sporeda. Izpadali so prispevki, na katere so vsaj prizadeti in udeleženci težko čakali. Zato vljudno prosimo za razumevanje: **odslej vsebine ne bomo več napovedali vnaprej** – zadostuje že tehnična okvara, in prispevka ne moremo realizirati.

Hvala za razumevanje!

Mirko Bogataj

Dober dan, Koroška

Spored za 26. 5. 1991, ob 13.00 uri

predvidoma z naslednjimi prispevki:

- Dobiček na račun varstva okolja – bodo Dobravo v Podjuni ponovno žrtvovali za kopanje gramoza?
- Tiha asimilacija na Gorjah/Zilja
- Folklorna skupina „Zarja“ v Železni Kapli 20 let v službi ohranjanja ljudskega izročila
- Društvo upokojencev Podjuna bodi starejše k aktivnemu preživljanju starosti
- Nogomet: Globasnica : Železna Kapla

70. obletnica slovenskih čebelarjev v Šmihelu

1921. leta je nekaj vnetih ljubiteljev čebel iz Šmihela in okolice ustanovilo slovensko čebelarsko društvo Šmihel. Prvi predsednik je bil Vincenc Pečnik, ki se je s člani društva in odborniki srečeval na izobraževalnih tečajih. Čebelarji so drug drugemu razodevali svoje skrivnosti za uspešno delo.

Od vsega začetka pa je šmihelsko čebelarsko društvo imelo tudi narodnopolitično funkcijo. Organiziralo oz. pripravljalo je kulturne prireditve, izobraževalne tečaje, potovanja ipd.

V teh dneh slovensko čebelarsko društvo Šmihel, ki mu danes predseduje Luka Boročnik, praznuje svojo 70-letnico. Reportažo o delovanju čebelarske družine boste poslušali v ponedeljek, 27. maja v slovenskem sporedu avstrijskega radia.

Tri ekipe imajo po 33 točk

Trenutno odloča razmerje golov

Slovenski atletski klub je svoj posel dobro opravil: že v petek pred binkoštni je igral v Borovljah in premagal zadnjevršeno ekipo ATUS s 6 : 1, pri čemer je bilo še posebej razveseljivo, da je končno zadel tudi Lippusch - in to kar dvakrat. V igri SAK se je sploh poznalo, da je spet igral Stanislavljčević. Sicer tokrat ni tako blestel kot v zadnjih tekmah, vendar je ustvarjal več prostora ostalim igralcem, saj je skoraj vedno vezal nase po dva branilca Borovljanov. To je v bistvu tudi odločilo tekmo, v kateri so bili domačini precej časa skoraj enakovredni, le da jih je SAK s štirimi goli v dvajsetih minutah popolnoma „povožil“.

Sicer pa razplet prvenstva postaja še bolj napet. Skoraj tako kot smo napovedali, je namreč Trg proti Wietersdorfu dosegel le neodločen rezultat, zato ga je SAK zaradi boljšega razmerja zadetkov ob enakem številu točk prehitel. Toda tudi SAK

je le dva dni užival na vrhu lestvice, saj je Pliberk izkoristil svoje možnosti in celo na tujem premagal ekipo iz Matreia s 3 : 1 in tako po 23. kolu prevzel vodstvo v prvenstvu koroške lige. Toda dejansko ni še nič odločeno: Pliberk, SAK in Trg imajo namreč po 33 točk, že po prihodnjem kolu pa se stanje lahko spremeni. Konec tega tedna namreč SAK gosti ekipo iz Matreia, Pliberk ima v gosteh FC Šentvid, Trg pa mora v Celovec k ASK. Presenečenja so seveda možna. Matrei se bo zagotovo hotel rehabilitirati za zdajšnji poraz, Šentvid se še bori proti izpadu, ASK pa je v Mölltalu pokazal, da je v dobri formi...

Koroška liga

1. Pliberk	23	15	3	5	39:15	33
2. SAK	23	14	5	4	30:11	33
3. Trg	23	13	7	4	25:7	33
4. Matrei	23	10	6	7	33:22	26
5. Wietersdorf	23	8	9	6	30:28	25
6. Rapid Lienz	23	7	11	5	21:19	25
7. Breže	23	10	4	9	33:23	24
8. VSV Beljak	23	7	7	9	29:30	21
9. Wolfsberg	23	8	5	10	38:41	21
10. ASK Celovec	23	6	9	8	27:34	21
11. Mölltal	23	6	5	12	26:33	17
12. FC Šentvid	23	5	7	11	16:27	17
13. Klopitz	23	5	7	11	25:40	17
14. ATUS Borovlje	23	1	7	15	16:58	9

Slovenski športni klub „Obir“ v Železni Kapli vabi na

občni zbor

ki bo v soboto, 25. maja 1991, s pričetkom ob 20. uri v gostilni Silla v Železni Kapli. Na dnevnem redu bodo med drugim tudi poročila vseh sekcij.

Vsi člani pristrčno vabljeni! Odbor

Košarkarji Zvezne gimnazije za Slovence med koroškimi šolarji nimajo tekmecev. To je potrdil finalni krog letošnjega tekmovanja. Pa ne le košarkarji, tudi šahisti so se izkazali in prvič osvojili naslov viceprvakov (kolegi iz dvojezične trgovske akademije so pri prvem nastopu osvojili osmo mesto), nogometaši pa so bili za popoln uspeh letos še telesno prešibki, kljub temu pa tudi tretje mesto zbuja upravičena pričakovanja za prihodnje leto. Vsi mladi športniki pa so dokazali, da sodijo med najboljše na Koroškem.

Uspešni šahisti slovenske gimnazije in dvojezične trgovske akademije s prof. Florjančičem in Terezijo Gallob.

Koši, točke in zadetki

Škoda, da letos ni avstrijskega šolskega prvenstva v košarki: naša ekipa bi sodila med glavne favorite. Tako lahko opišemo prepričljiv nastop košarkarjev slovenske gimnazije na koroškem šolskem prvenstvu. Čeprav ima HTL Beljak v svojih vrstah avstrijskega šolarskega reprezentanta Ottmanna, ki je proti ekipi ZG za Slovence dosegel 40 košev, naši niso klonili in v polfinalni tekmi zmagali s 56 : 47 (Saša Kalan je dosegel 26 košev). V finalni tekmi pa so naši igralci blesteli in gimnazijo Peral premagali kar z 51 : 28. Prav v teh tekmah se je izkazalo, da je ekipa slovenske gimnazije zelo izenačena, tako da lahko vsakdo vsakogar nadomesti, razen izrednega Saša Kalana, ki sodi v avstrijski vrh.

Nogometaši sloven-

ske gimnazije pa so bili skoraj vsi po vrsti za leto mlajši od svojih nasprotnikov, s tem pa tudi telesno dostikrat prešibki. Ker pa so se v polfinalni tekmi proti HTL Wolfsberg tudi premalo borili, so podlegli z 0 : 1. Wolfsberžani so bili nevarnejši predvsem iz standardnih situacij in tako je le vratar Erih Oraže preprečil višji poraz. V malem finalu pa so naši gimnazijci

dobro začeli, po zadetkih Buchwalda in Fere povedli z 2 : 0, toda proti koncu tekme so jih zapustile moči. Še dobro, da so dopustili le en zadetek učencev trgovske akademije iz Spittala, in tako postali tretji. Prihodnje leto pa želijo postati prvaki, saj bodo z izjemo Eriha Oražeta in Roberta Sturma lahko nastopili z isto ekipo kot letos.

Odlično so v finalu

Erih Oraže je izvrstno branil

iger na 64 poljih zaigrali tudi igralci mlade šahovske ekipe slovenske gimnazije pod vodstvom prof. mag. Franca Florjančiča. Po četrtem mestu pred letom dni so tokrat postali celo koroški viceprvaki! Marko Gallob in Dunja Lukan s po 4 točkami iz petih partij sta ostala neporažena, Boris Gallob na težki prvi in novinec Marko Warum na četrtri deski pa sta s po 2,5 točke ekipo zagotovila odlično uvrstitev. Prvaki so postali gimnazijci iz Spittala s 15,5 točke, dijaki slovenske gimnazije pa so dosegli 13 točk.

Prvič v finalu pa je igrala tudi ekipa dvojezične trgovske akademije v sestavi Aleksander Lukan, Peter Ratschnig, Marko Tondolo in Hanzi Waschnig. Osvojila je 8. mesto.

30.5. do 2.6.: teniški turnir ŠD Pliberk

Športno društvo Pliberk je z doslej doseženim lahko zadovoljno. Poleg delovanja teniške sekcije so namreč izvedli tudi nekatere športne prireditve, kot npr. kolesarsko tekmo in smučarsko preizkušnjo na Libiču. Težko pa se bodo zagotovo tudi v bodoče posvetili tenisu, saj so za mladino že uspeli pridobiti izkušenega trenerja iz Slovenije.

Na občnem zboru so člani izvolili tudi svoj novi odbor, kateremu predseduje Blaž Kordež, odborniki pa so še Herman Germ, Jože Nedwes, Claudia Wulz, Peter Trampusch, Jozef Opetnik, Fritz Wulz in Jože Riedl. Napovedali pa so tudi že velik teniški turnir, ki bo potekal od 30. maja do 2. junija.

NOGOMETNO OGLEDALO

ATUS Borovlje - SAK 1 : 6 (1 : 2)
Borovlje, 300 gledalcev, sodnik Wulz (brez napak); **postava Borovlj:** Schawarz; Lutz, Gokovič, F. Spendier (46. Jessernig), Ottacher; M. Spendier, **Stelzer**, Schweiger; Pristovnik, **Varch**, Sagmeister; **postava SAK:** Leitgeb; **F. Sadjak**, Ramšak, L. Sadjak, Kreutz; **Galo**, Šmid (56. Blažej), Čertov, M. Sadjak; **Stanislavljčević** (72. Sienčnik), Lippusch, **Goli:** Sagmeister (13.) oz. M. Sadjak (5., 83.), Lippusch (33., 64.), Stanislavljčević (62., enajstmetrovka), Blažej (72.).

Matrei - Pliberk 1 : 3 (0 : 1)
Matrei, 700 gledalcev, sodnik Hitzzenhammer (dober); **postava Pliberka:** Jesse; Habernig, Seebacher, Knauder (89. Hutter), **Rossmann;** **Dlopst**, Wuntschek, **Urnik**, Wölbl; Skof, Hober. **Goli za Pliberk:** Urnik (21.), Wuntschek (60.), Wölbl (75.).

Klopitz - ATSV Wolfsberg 2 : 4 (1 : 1)
Kamen, 550 gledalcev, sodnik Wieser (brez napak); **postava Klopitja:** Matschek; **Mertel**, Kollmann (55. Miklau), Pappler, **M. Lippusch;** Machne (55. Kriwitz), Urank, Woschitz, **Travnik;** **Klatzer**, OprieBnig. **Gola za Klopitz:** Mertel (20.), Klatzer (80.). **Ostali rezultati:** Mölltal - ASK Celovec 0 : 1, FC Šentvid - VSV/Beljak 0 : 0, Rapid Lienz - Breže 0 : 3.

Šahisti SŠZ v Tolmin!

Najboljši šahisti Slovenske športne zveze bodo 26. maja nastopili na tradicionalnem šahovskem srečanju osemčlanskih moštev, ki ga bo letos priredilo šahovsko društvo „Iskra AET“ iz Tolmina. Na tem mednarodnem tekmovanju bodo poleg domačega moštva in SŠZ iz Celovca tekmovali še ekipe iz Pirana, Nove Gorice, Zveze športnih društev v Italiji iz Trsta, Kopra, Ilirske Bistrice ter iz Monostra na Madžarskem.

Letošnje srečanje bo že dvanaesto, dvakrat pa je to vse Slovence povezujoče srečanje priredila tudi Slovenska športna zveza v Celovcu. Kakovost turnirja je visoka, tudi letos bodo igrali Fide-mojstri, slovenski in italijanski mojstri, mojstrski kandidati itd.

Moštvo SŠZ pod vodstvom sekcijskega vodja Ivana Lukana ter „ministra za mednarodne odnose“ ravnatelja Ivka Ferma bodo sestavljali najboljši igralci klubov na čelu s Silvom Kovarjem, Arnoldom Hattenbergerjem in Alojzom Gallobom.

Za uvod pa so šahisti SŠZ v petek, 24. maja povaljeni na mednarodni hitropotezni turnir v Gospo sveto, na katerem bosta poleg najmočnejših koroških ekip tekmovala ekipa Inter Salzburg, ki igra v državni ligi, ter moštvo MTK iz Budimpešte.

Deisinger tretji

Jurij Deisinger (slika) je na letošnjem deželnem prvenstvu v šahu ponovno odlično zaigral! Zasedel je 3. mesto. Naš rojak v vrstah Pošte pa je v zadnji partiji proti Bürgerju imel celo možnost za zmago, ki pa mu jo ni uspelo realizirati. Koroški prvak je postal mag. Guido Kaspret s 6,5 točke